

Erfgoedrapport Breda 60

Veldnamen in de voormalige gemeente Princenhage

4.24 Ooyendonk

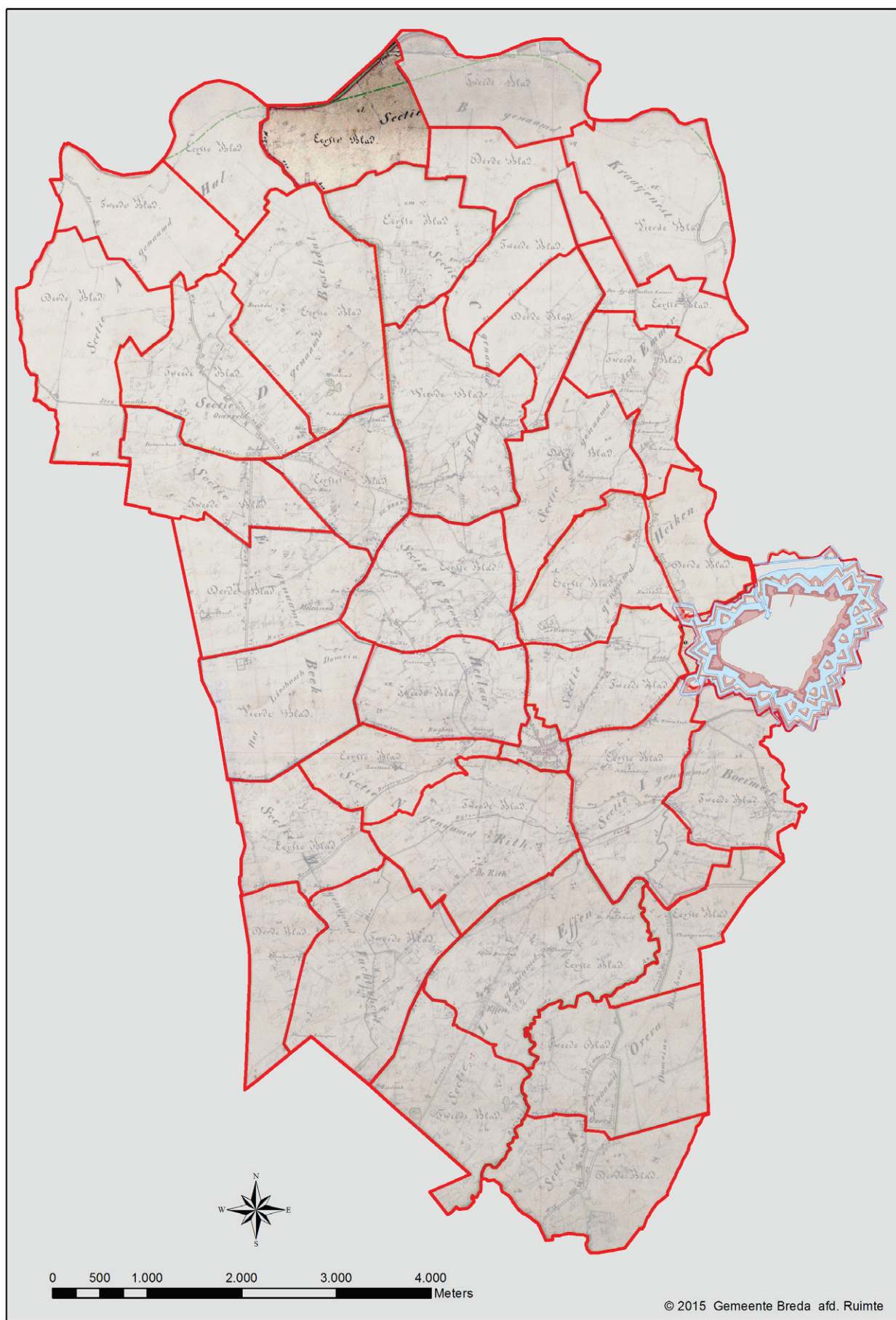
Chr. Buiks

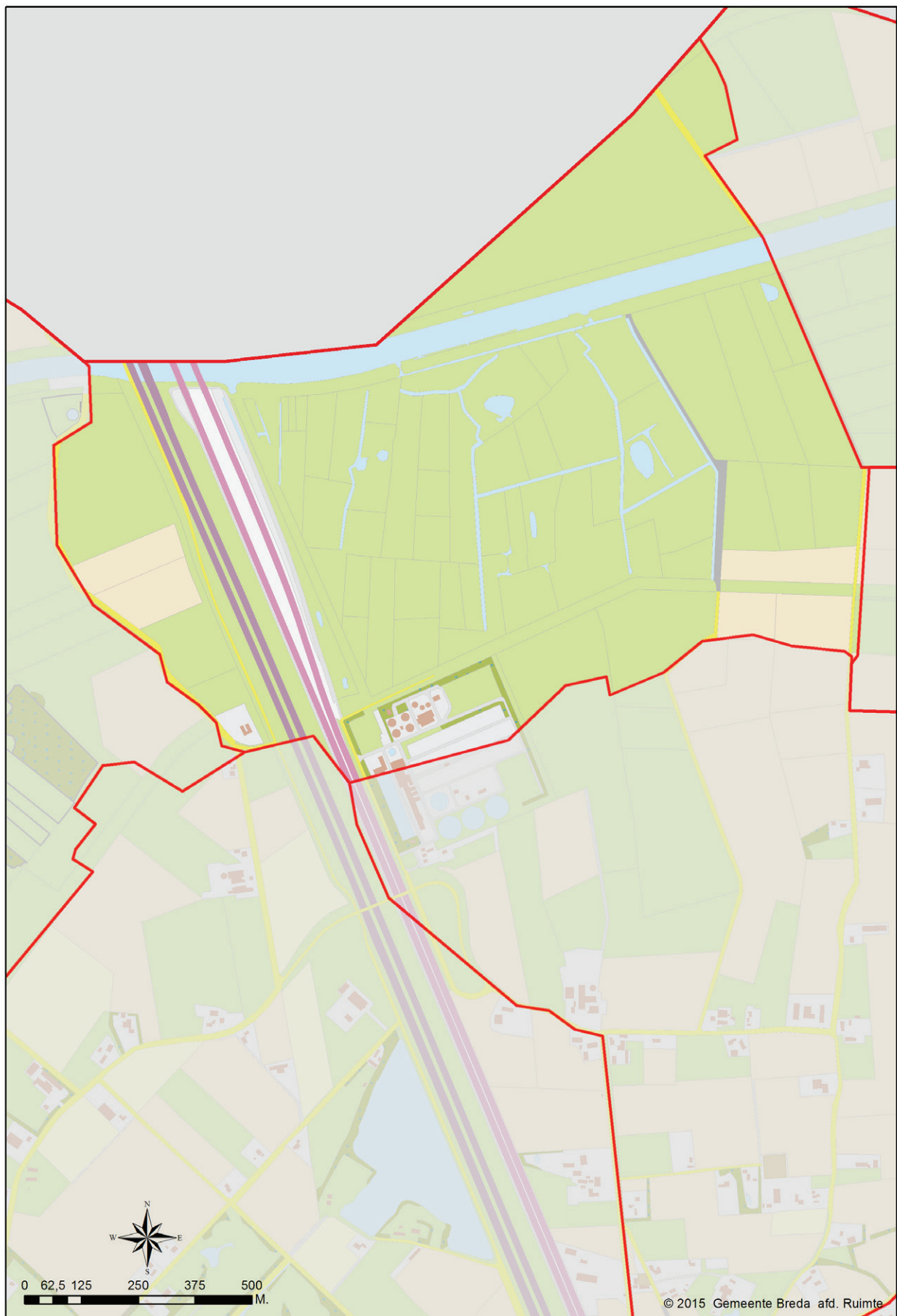
Gemeente Breda

4.24

OOYENDONK

Ligging van Ooyendonk op het kadastrale minuutplan binnen het verzamelplan Princenhage 1824.

4.24 OOOYENDONK

ABTSVELDEN – 1787 – RH282, 150

De Brugveekens, zuid de Abtsvelden.

Bezit van of een rente opbrengend voor de abt van Tongerlo, een norbertijnerklooster te Westerlo, in Vlaanderen.

ACHTERWATERSLOOT – 1880 – GP1922

De Achterwatersloot, aanvangende bij perceel B 274, loopende door Kraayenest, Werft en Hooyendonk en uitmondende in de voorwatersloot van deze polder, bij perceel B 192, lang 2841 meter.

Zo genoemd als tegenstelling tot de Voorwatersloot.

ANDERHALF BUNDER – 1713 – R737, F36

Beemt in Craeijenest, oostwaarts een perceel beemden: d'Anderhalff Bunder.

Anderhalf bunder is 1,5 X 1,29 hectare = 1,94 hectare.

Norbertijn,
dagelijkse kleding.

ANGEL – 1835 – N1271, 85

Een perceel hooiland inden Angel (A 399).

Vormaanduiding voor een gebied
lijkend op een visangel?

ARMENSHIL – 1758 – RH107, 52V

Het Rattevelt, noort den Armenshil.

Hil; 'aangeslibd terrein', hier in bezit van
den 'Armen', de Tafel van de Heilige Geest.

BEENS – 1784 – RH282, 103

Een perceel hooyland: den Beens,
twee gemet inden Werff.

BEENS – 1793 – RH283, 39

Een perceel weyde inden Polder van Werff: de Beens, twee gemet.

Jacob Beens was een berucht figuur in Princenhage. Hij probeerde in de zeventiende eeuw allerlei woeste gronden en gemeynten van de Heer van Breda te kopen met het doel die te ontginnen. Dit leidde tot grote nadelen voor de kleine man, want de keuters en de armen lieten hun vee vrijwel gratis op de vroente weiden. Een groot deel van de Overveldseheide (honderd bunder) was bijvoorbeeld in 1649 door hem ingenomen.

BEGIJNENVELDJE – 1746 – RH104, 16V

Hooylant in Ooyendonk, oost het Bagyneveldeken.

Veld in bezit van een begijntje. Begijntjes uit Princenhage zaten op de begijnhoven van Breda, Turnhout, Hoogstraten, Antwerpen etcetera.

BERGSHILLE – 1710 – R736, F43V

Een perceel hoylants, 2 ½ gemet: de Berghshille.

Een hil 'aangeslibd land', zeer hoog gelegen, als een berg? Eerder van een familie Vanden Bergh.

BERNEVELD – 1758 – RH107, 25V

Twee perceel weyde, d'eene: Bernevelt, een bunder, t ander: Reijvelt.

Berne, barne houdt verband met 'brand'; dan is Berneveld een veld waarvan de turf verbrand is.

BIEZENSTRAATJE – 1938 – DE BOER 35, NR.46

De Biezenwei aan het Biezenstraatje (B 93).

BIEZENWEIDE – 1835 – N1271, 93

Een perceel hooiland: de Biezeweide, een bunder, 63 roede, in Oyendonk, B 99.

BIEZENWEIDE – 1835 – N1271, 93

Een perceel hooiland: de Biezeweide, een bunder, 63 roede (B 94).

BIEZENWEIDE – 1938 – DE BOER 35, NR.46

Een perceel bouwland: de Biezenwei, aan het Biezenstraatje, ter plaatse Hooijendonk (B 93), 1,56 hectare.

Met bies werden in de zeventiende eeuw een aantal verschillende plantensoorten aangeduid: de mattenbies, de stekende bies, pitrus, pijptorkruid (= wel-riekende water-biese) en zwanenbloem (= bloeiende water-biese) en mogelijk nog andere. Sommige biesen leverden nuttig materiaal voor de mens, zoals de mattenbies (voor stoelen) en pitrus (pitten voor kaarsen).¹

Bij de schouw van de Weerij en de Bieloop werd bepaald dat de gelanden niet 'de leecbladeren, lissen, biesen oft anderssins in t afmeyen in de wateren mogen laten dryven', GP1760.

Blankaart (1698) schrijft over de Biezen: 'De Biesen wasschen regtop, met ronde, regte, dunne en spits opgaande struikjens, een mans hoogte, sonder bladen, van binnen voos, van buiten groen. Sy geven alle geen zaad, maar die het voortbrengen, krygen beneden haar puntige top een opening, waar uit een bosje met kleine takjes uit berst, aan welkers fyne veselen bruine en druifsgewyse zaden voortkomen, hebbende twee spitse en twee stompe hoeken. De wortelen zyn veselagtig. Die geen zaad voortbrengen, werden Mannetjes genaamt en d'andere Wyfjes. Dese is de grootste van alle Biesen. (Bedoeld is de mattenbies), De tweede wast lager, is korter en dunder, van binnen voos, anders de vorige seer gelyk, werdende sagte biese genaamt. De derde is de yser-biese of scherpe biese, zynde de vorige seer gelyk, maar rouwer, heeft ook minder merg en somtyds ydel (=leeg): welker wortelen niet alle uit de wortelen voortkomen, maar sommige spruiten uit de zyden ofte schoten van d'andere. D'eerste groeid in 't water, aan de kanten van de Slooten en rivieren, tusschen het riet. D'andere komen mede op vogtige plaatsen en koude weijen en dese Soorten geven haar saad in de Somer en het Loof verdort des winters. De grootste dienen om daar Kamer-matten van te we-ven, Stoelen mede te matten en flesschen daar mede t'omkleden. De scherpe biesen konnen mede gevlogten werden. Voorts soo is het merg van alle dienstig om in een olielamp te branden, in plaats van kattoen'.² Met de drie door Blankaart beschreven soorten worden bedoeld de mattenbies, de tweede is waarschijnlijk een rus namelijk pitrus of ronde rus of biezenknoppen, de derde zeebies.³

BINNENDIJK – 1713 – R737, F19V

Hooylant..noortwaerts den Treckpat, suytwaerts den Binnendijk, in Slanghwyck.

BINNENDIJK – 1763 – RH281, 103V

In 't Leeg van Ooyendonk, suyt den Binnendijk.

Een dijk die niet aan de rivier de Mark lag, maar landinwaarts (langs een dichtgeslibde Mark-loop?). Dus een oude dijk?

BINNENVELD – 1794 – RH113, 68V

een perceel hooyland inden Polder van Wymeren: het Binnevelt, noord den dijk (vijf duiten heerenchyns).

Binnen de dijk gelegen. Het tegengestelde was buitenland. Vergelijk ook: stuck hillen oft buytenlant, in Oyendoncq, 1660, RH274, 34.

BLOK – 1560 – R713, 113

Stuck beemden: de Block, twee bunder.

BLOK VAN DE STELT – 1505 – AHB2, 15V

Een buynder gemeyn gelegen in t Bloc van den Stelt.

BLOK, KORTE – 1654 – R726, F19

Twee perceel beemden, d'eene:den Corten Block, ende d'ander:d'Buynderken, twee bunder in Oyendonck, oostwaerts den schouwsloot.

BLOK, LANGE – 1533 – R706, F207

Anderhalf bunder beemden:dLangblock, neven de Marck.

BLOK, LANGE – 1634 – P124, F2V

d'Leechgoet, den Langenblock west.

BLOK, LANGE – 1667 – GP280, 31V

Den Langen Block, vier gemet.

BLOK, LANGE – 1697 – R732, 146

Een perceel hoijlants: den Langenblock, vijf gemet.

BLOK, LANGE – 1734 – RH101, F72

Een parseel weyland: den Langenblok, twee gemet.

BLOK, LANGE – 1753 – RH101, F72

Een parseel weijlants twee gemet:den Langen Blok, in Ooyendoncq.

Blok 'omsloten stuk grond', meestal weiland of beemd en dan omringd met sloten.

Blok < biluken, dat is omsluiten.

Blok: 'Thans nog in Brabant en in de Kempen evenals bij Kiliaen een met heggen, hagen, grachten enz.omsloten akker'.⁴ Het Blok van der Stelt zal een blok zijn met een smalle, lange uitloper.

BOLKVELD – 1667 – GP280, 38

Het Bolckvelt, zes gemet.

Een bolk is een omsloten perceel. Vaak minderwaardige grond. Hier een groot perceel van twee bunder.

BONTEN BLOK – 1648 – R534, 184

Den Bonten Block, drie bunder.

Blok van de familie De Bont.Vergelijk Peter die Bont, 1400.⁵

BOSBLOK – 1534 – R707, F70V

Stuck beemden in Oeyendonck: Bosblock, anderhalf bunder.

Waarschijnlijk identiek met Botsblok.

BOTSBLOK – 1510 – R419, F229

Beemden in Oeyendonck in Bots Block, streckende noortwaerts aen tgemeyn oeyendonck.

Blok van de familie Bot. Vergelijk Digne Anthonis Botten, 1537, R708, fol. 46; Andries Bot, Jacob Bot, Katline Bots, 1415, G, fol. 1 en fol. 56v.

BOVENHILLEN – 1750 – GP287, 43

Boven Hillen.

Hil 'aangeslibd land', hier hoog gelegen. Hillen konden snel in de hoogte toenemen als ze eenmaal begroeid waren: het slib dat bij hoge waterstanden van de Mark tussen de planten terecht kwam bleef daar liggen.

BRUGVEKEN – 1577 – R715, F247

De Lerkens inde Werft door dBrugveken.

BRUGVEKEN – 1582 – R486, 29

het Brugveken.

BRUGVEKENS – 1665 – RH274, 80

Een bunder hoijlants: de Brugveekens, onder de Werft (leen).

BRUGVEKENS – 1667 – GP280, 42V

De Brugvekens, twaalf gemet.

BRUGVEKENS – 1728 – RH278, 17V

Vier bunder hooylant: de Brugveekens, west den Abt van Tongerlo (twee volle leenen).

BRUGVEKENS – 1740 – RH279, 70

Vier bunder beemden in Oyendonck: de Brugveeken, zuid den abt van Tongerlo (volleen van Breda).

BRUGVEKENS – 1754 – RH106, 65

Vier bunder hooyland: de Brugvekens (leen van Breda).

BRUGVEKENS – 1787 – RH282, 150

Een perceel wey off hoyland, vier bunder: de Brugvekens, zuid de Abtsvelden.

Veken 'hek van gevlochten takken', hier gelegen bij of op een brug.

BUNDER – 1805 – CVB1112

Buynder.

BUNDER, LANG – 1644 – RH274, 5V

Een perceel beemden: het Langh Buynder, een bunder in Wijmeren.

BUNDER, LANG – 1713 – R737, F21V

Een perceel hoylants: het Langh Buijnder, vier gemet in Kraeynest.

BUNDER, LANG – 1713 – R737, F102V

Stuck hoylants: de Langh Buynder, inden Polder van t'Langh Buijnder, noortwaerts den dijk.

BUNDER, VOORSTE – 1727 – RH277, 159

Een bunder beemden: t Voorste Buynder (van Tongerlo).

BUNDERKE – 1643 – R724, 71

Stuck beemden: het Buynderken, half bunder.

BUNDERKE – 1654 – R726, F19

Twee perceel beemden, d'eene: den Corten Block ende d'ander: d'Buynderken, twee bunder, oostwaerts den Schouwsloot.

BUNDERKENS – 1667 – GP280, 43V

de Buijnderkens, zes gemet.

Bunder kan een aanduiding zijn voor woeste grond.⁶ Bunder was een maat die vooral gebruikt werd voor vrij laat ontgonnen heide- of moerasgebieden, waar de oppervlakte niet zo nauw gemeten werd als in de oude, vruchtbaardere cultuurgrond. Een bunder = 1,29 hectare.

CHAAMSEHILLEN – 1711 – R736, F111V

Rijntiens Hillen, noortwaerts de Chaemse Hillen.

Hillen van de familie Van Chaam of van een aantal boeren uit Chaam? Vergelijk Eemond van Caem, 1474, D, fol. 16v.

COMMERVEDDJE – 1682 – R729, 218V

2½ gemet beemden inden Polder van Oijendonck: Commerveldeken, oostwaerts den oijendonccxen wegh.

Veld van een persoon Commer.⁷

DAAMSWEG – 1629 – R722, 196

Aen 't Daems weeghsken.

Weg naar het gebied de Dammen.

DAMMEN – 1580 – R716, 92V

Kockenblock, omtrent de Dammen.

DAMMEN – 1598 – R718, 63

Beemden inde Dammen.

DAMMEN – 1619 – R720, 227V

Het leech Goet in de Dammen, westwaerts aenden Daemschen wech.

DAMMEN – 1699 – P126, F10

Het Leegh Goedt inde Dammen, de velden: de Papen zuyt.

DAMMEN – 1699 – P126, F254V

Vyer gemet weylandt in Oyendonck: de Dammen.

DAMMEN – 1770 – RH108, 182V

Een perceel hooyland: de Dammen.

DAMMEN – 1835 – N1271, 93

Een perceel hooiland: den Damme, een bunder, zestig roede (B 35).

DAMMEN – 1835 – N1271, 93

Een perceel hooiland: den Damme, een bunder, zestig roede, B 35.

DAMMEN – 1933 – DE BOER 30, NR.47

Een perceel hooiland in Hooijendonk: de Dammen, groot 1,71 hectare, B 134.

Dam 'ingang tot een perceel', vaak over een sloot en dan voorzien van een hool (om het water verder te laten stromen). In het mnl. betekende dam'1.Dam, dijk, wal, verhoogd voetpad langs het water; pad 2.erf, werf, grondgebied'.⁸ In 1778 wordt te Dongen gesproken over drie kaeyen in het slop off dam, RD147, fol. 224v.

Onder slop of dam hebben we hier te verstaan de inrit, de toegang tot een perceel vanaf de openbare weg. In 1659 neemt het dorpsbestuur een resolutie aan, waarin het leggen van gronddammen in schouwsloten wordt verboden, terwijl er ook geen visfuiken in gezet mochten worden, RH233, fol. 192.

In 1686 verbiedt het dorpsbestuur aan de gegoeiden in de Polder van Oyendonk om nog enige gronddammen te maken P400,4,fol. 92v. Dat zijn denkkelijk dammen in sloten om bijvoorbeeld bij een beemd te komen. Lagen er in het gebied de Dammen veel van dergelijke gronddammen en ontleent het gebied zijn naam aan deze dammen?

DAMSEWEG – 1619 – R720, 227V

Den Daemschen wech.

DAMSEWEG – 1634 – R723, 90V

t'eynden het Dampswechskken.

Weg naar het gebied de Dammen.

DRIE BUNDER – 1694 – RH196, 75

Dry perceel beemden in Craeyenest: het Steltvelt, den Sluijsblock en de Drij Buijnderen, west den waetersloot, noort den Caedijck, negen bunder, honderd roede (bij Hambroeck).

Het waren aller drie grote percelen, want het gezamenlijke oppervlak was meer dan negen bunder. Zie Bunder.

DRIESKENSVELDJE – 1647 – RH274, 7V

Twee gemet weyden daer (= den cleijnen Elsacker) neffens: Drieskensvelleken.

Velden van Andreas, Dries of een familie Dries.

EILAND IN DE MARK – 1634 – ND1205, 49

De plate en aenwas in de riviere vande Marck tegens over de Polder van Creytenborch, in 1612 vercocht.

EILAND – 1741 – R1055

Eijlandt.

De rivier de Mark was eeuwenlang erg breed en ondiep. Blijkbaar ontstond er een eiland in het midden van de rivier. Vergelijk Jacop Corn. Claessen, de laet op Gageldonc, huert van Roelant de Roevere, schouteth tot Steenberghen den beemdt, geleghen in een hille midden in de Marck daer meer andere mede in gerecht zyn, 1525, R705, fol. 26.

Blijkbaar midden in de rivier gelegen stuk grond.

ELDERENBEEMDEN – 1561 – R466, F61V

Anthonis van Miramont X Piryne de la Mote verkoopt Jan van Renesse, heere van Elderen 10 ½ bunder beemden, die Jan vander Daesdonck indertyt verkocht heeft aen Adam van Merode. Leen van den hertog.

Bezit van het geslacht Van Elderen. Ligging onbekend.

ELSAKKER – 1512 – R420, F97

Beemden in Oeyendonck in den Elsacker.

ELSAKKER – 1541 – R709, 48V

Stuck beemden: den Elsacker, twee bunder, noortwaerts aen den Prince van Aurangien erve: de Spyck.

ELSAKKER – 1554 – RH121, F48

Stuck beemden: den Elsacker, zoe binnen als buytendycx.

ELSAKKER – 1603 – R718, F227

Beemden en riethille., zuytwaerts aen seker velt: den Elsacker, noortwaerts aende Marck.

ELSAKKER – 1605 – R718, 279

Beemden, suijtwaerts aen t stuck beemden: den Elsacker, noortwaerts aende Marck.

ELSAKKER – 1648 – ND1437, 18V

Een perceel landts in Oyendonck: den Elsacker.

ELSAKKER – 1667 – RH274, 82V

Stuck zaey oft weylants: den Elsacker, in wymeren.

ELSAKKER – 1794 – RH283, 74V

Een perceel hooyland: den Elsacker, west en zuid den Veersenweg.

ELSAKKER, KLEINE – 1647 – RH274, 7V

Een bunder beemden in Wijmeren: den Cleijnen Elsacker.

Raadselachtig is hoe een akker een beemd kan zijn. Het perceel wordt steeds omschreven als beemd of hooiland. Zou een deel ervan hoger gelegen en als akker in gebruik zijn geweest? Of zou er hier op veen geboerd zijn, graan zijn verbouwd, zoals in Holland? Els, *Alnus glutinosa*, groeit op moerassige plaatsen, langs sloten.

ELSELE – 1409 – ERENS

Elsele.

ELSELE – 1409 – EC202

Beemden in Elsele.

ELSELE – 1464 – R705, F99V

Beemden in Elsen.

ELSELE – 1529 – R706, F33V

Beemden in Elsele.

ELSELE – 1547 – R710, F88V

In Elsele.

ELSELE – 1599 – R718, 68

Beemden in Elsele.

De vorm Elsele lijkt te duiden op els + lo, verzwakt tot le. Dus een bosje op hoge zandgrond waarbij elzen stonden? Maar van hoge zandgrond kan hier moeilijk sprake zijn: het was een beemdengebied. Moeten we dan de betekenis 'waterloop' voor lo aannemen?⁹ Vergelijk 'stuck erfs ende berchs metter loo ter mercke toe uitgaende' 1498, onder Terheyden.¹⁰

ELSEN – 1474 – DEN2100, 19

Beemden in Elsen.

ELSEN – 1634 – P124, F18V

in Elssen.

ELSEN – 1691 – R718, 169vB

In Elssene.

Elsen kan ontstaan zijn uit Elsele.

ELSHOUT – 1430 – AHB1, 8

In d'Elshout.

Elshout 'hoog opgaand bos van elzen'. Elzen groeien in moerassen, hier dus een moerasbos met zwarte elzen, *Alnus glutinosa*. Deze boom kan echte wouden vormen: ze worden wel 25 meter hoog. Elshout komt op diverse plaatsen in de Baronie voor. Het waren de laatste hoogopgaande bossen. Omdat ze door hun moerassigheid vrijwel ontoegankelijk waren bleven ze lang gespaard voor de bijl. Maar door betere ontwatering konden ze tenslotte ook ontgonnen worden. Het werden dan meestal beemden.

Blankaart schrijft over de Els: 'De Elsen-boom groeit redelyk hoog, met veele takken, maar werd niet heel dik. Syn hout is sagt en om te branden van geen langen duur; maar kan in de aarde en onder het Water seer lange syn Stand houden; maar in logt vermolmt en verrot het haast...Sy wassen geern langs de slooten, waterige, veenige en broekige plaatsen, maar in drooge, hooge landen Landen komen sy schraal voort. In de Gras-maand schieten zy haar botten en kattedekens uit; en de bladen werden niet langzaam groot; in den Herffst tegens de Winter gaat de vrugt open en laat haar zaad vallen.....Met de basten verft men Lakenen, Leer, Hoeden, enz.swart. Het hout dient om ligt werk daar van te draeyen. De kinderen gebruiken de groene vrugten in haare Klakke-bussen, in de plaats van Papiere Proppen.'.¹¹

ELSHOUTSESLOOT – 1510 – R419, F71V

De Elshoutselos.

ETTING – 1537 – R708, 1V

Een bunder beemden: dettinge.

ETTING – 1548 – R710, F165V

Stuck beemden: de Ettinge, in Oeyendonck, noortwaerts aen de abt van Tongerlo.

ETTING – 1550 – R711, 12V

Stuck beemden: de Ettinge, noortwaerts aen een stuck beemden: de Santschel.

ETTINGE – 1545 – RH120, 58

Een bunder beemden: die Ettinge (een braspenninck heerenchyns).

ETTING – 1606 – R719, 7

in d'Ettinge.

ETTINGE – 1634 – P124, F31

Een bunder beemden: de Ettinge in Oyendonck.

ETTINGEN – 1634 – P124, F80

Een bunder beemden: de Ettingen wt vier bunder .. het Rattenvelt Noort.

Etting is een element dat vooral in het westen van Noord-Brabant optreedt: in Etten, Hoeven, Roosendaal.¹² De meest oostelijke ettingen liggen in Princenhage. Etting zou betekenen 'een private, natuurlijke weide, bekleed met spontane bodemflora'.¹³ Etten betekent 'doen eten'. Vergelijk: sekere pande inde goede van Hambroeck in ettingen ende beempden, vier bunder, Anderhalff bunder ettingen dair dat een buender af leeght aent venne vander Emen; een ettinge by Gageldonck: die Katermuyte, 1440 ND1010, fol. 119-120.

EVERDONK – 1426 – EC275

Een bunder beemden achter d'Everdonc, neven die Mercke ende die Lake aen d'een sijde.

Donknamen worden vaak gecombineerd met diernamen: hier met die van het wilde zwijn. Zwijnen leven niet alleen op hoge zandgrond, maar evengoed in moerassen. In de vroegmoderne tijd zaten er te Princenhage alleen nog zwijnen in het Liesbos. Bij een jacht begin december 1687 op wilde zwijnen in het Liesbos werd Cornelis Claes Nuyten, arbeider van het Liesbos en drijver, bij de jacht dodelijk gewond door een slecht gericht schot (RH135, fol. 57). In de Haagse Beemden leefden meer varkens: de dieren houden van vochtige gebieden. Zie Varkensnest.

Ever wordt voor het eerst in 1287 in het Nederlands genoemd.¹⁴

FIJNENBLOK – 1667 – GP280, 43V

Fijnenblok, zes gemet.

FIJNENBLOK – 1792 – RH283, 6

Een perceel weyland in Slaag, in 't Leeg van Ooyendonck: Fynenblok, een bunder (leen).

Blok 'omsloten stuk grond' hier van de familie Fynen. Vergelijk Marten Adriaen Thys Phyns, 1673.¹⁵

FLORENVELD – 1703 – R734, F43

Een perceel hooy ofte weylants inden Polder van Oyendonck: Florenvelt.

FLORENVELD – 1708 – R735, F52V

Een perceel hoy en weylants: Florenvelt, 2 ½ gemet, inden Polder van Oyendonck.

FLORENVELD – 1712 – R736, F154

Een perceel hoy ofte weylant: Floorenvelt, twee gemet, In den Polder van Oeyendonck, suijs-
waerts Tackenvelt.

Veld in bezit van de familie Floren. Vergelijk Floris Cornelis Flooren, 1692, R755, fol. 88; Jan
Floren, 1427.¹⁶

GANZENWIEL – 1430 – AHB1, L16

Een lopensaet: den Gaenseweel.

Wiel waar wilde ganzen verbleven. Mogelijk broedde de grauwe gans eeuwenlang in de
eenzame moerassen in het noorden van Princenhage. Zeker in de wintermaanden waren ze
als trekvogel aanwezig, zolang het niet al te hard vroom.

Daarnaast bestond er een eendenkooi in Halle, waar ook tamme ganzen bij hoorden.
Als die halftamme ganzen in de weilanden van de boeren werden aangetroffen mochten ze
doodgeslagen worden.

De gans wordt voor het eerst in 1240 in het Nederlands vermeld.¹⁷

GASTERSHILLEKE – 1671 – R728, 9V

Een perceel beemden, twee gemet: Gasters Hilleken, by t Nieuw veer, noortwaerts de Revier
de Merck.

Verkorte vorm van Gastelaarshilleke. Hil van de familie Gastelaars.

GEER – 1430 – AHB1, 26

In d'Elshout inde Gheer; in den Gheer.

GEER – 1694 – R732, 32

Een perceel beemden: den Geer, een bunder, in den Polder van Oyendoncq.

GEER – 1760 – RH281, 33

Een perceel beemden: den Geer, zes gemet (van Tongerlo).

GEER – 1762 – RH107, 232V

Een perceel hooyland inden Polder van Oyendonck: de Geer.

GEER – 1774 – RH281, 246

Een perceel hooyland: de Geer, in den Polder van Wijmeren.

GEER – 1791 – RH112, 263

Een perceel hooyland: den Geer, vier gemet.

GEER – 1793 – RH283, 16

Een perceel bemden: den Geer, zes gemet (van Tongerlo) + een perceel beemden, 18 gemet.

GEER – 1805 – CVB1112

Geer.

GEER – 1848 – N 6, 31

Een perceel hooiland in den Polder van Wymeren: den Geer, een bunder, 26 roede (A 85).

GEERKE – 1713 – R737, F67

Weiide in Craijenest:het Geerken, twee gemet.

Geervormig perceel, dus met twee overstaande zijden die niet evenwijdig liepen.

GEMEEN OOEYENDONCK – 1510 – R419, F213V

Beemden in eenen block beemden van acht bunder, een gemet: tgemeyn Oeyendonck, neven den Oeyendoncksche wech op die een side..mette een eynde totter Marcken toe.

GEMEEN OOEYENDONCK – 1512 – R420, F105V

Twee gemet beemden in eenen block beemden geh.tGemeyn Oeyendonck, zeven bunder.

Gemeenschappelijk gebruikt beemdengebied. Wanneer de verdeling van deze gemeynte plaats vond is niet bekend.

GEMENE BLOK VAN WESTRIK – 1504 – R416, F100V

Stuck beemden, anderhalf bunder in Oyendonck, inden Gemeynen Block van Westrick, suytwaerts neven den wech.

GEMENE BLOKKEN VAN WESTRIK – 1499 – R415, F119

Een bunder beemden inde Gemeyn Bloken van Westrick in Oyendonck, gemeyn en ongedeelt met J. Henr. Stevens de Jonge..met een eynde aenden Kadyck.

In 1466 wordt genoemd: eenen beemdt..neven der luyde van Westric gemeyn goede (SAB, Armkinderhuis 13).

Blokken beemden die gemeenschappelijk gebruikt werden door de boeren van Westrik. In 1499 werd een perceel nog door twee boeren gemeenschappelijk gebruikt want het was nog onverdeeld.

GEMENE SPIJKEN – 1499 – R415, F119

Inde Gemeyn Spyken.

Gemeenschappelijk deel van het gebied de Spijken.

GEMENE STRYPEN – 1710 – R736, F42V

Inde Gemeyne Strypen.

Gemeenschappelijk gebruikt deel van de Strijpen.

GEMENE VIER GEMETEN – 1499 – R415, F119

En in de Gemeyn Vier Gemeten in drie buynder een gemet.

Merkwaardig is de grootte van dit gebied: vier gemeten, terwijl een deel ervan toch drie bunder groot was. Blijkbaar waren die Vier Gemeten veel groter dan vier gemet.

GEMENE WERFT – 1440 – DEN65

Beemden in de Werfft, neffens die Gemeyn Werft,..die wech geheeten van der Gemeender Werft: die gemeyn werft.

GEMENE WERFT – 1667 – GP280, F38

D'Heer Joan van Gilze, Heer van Villers, 10 ½ gemet en Joncker Nicolaes van Duyn, Heer tot Rijswijk 4½ gemet vanden Gemeenen Werft, t'samen vijftien gemet.

Gedeelte van het gebied Werft dat gemeenschappelijk bezit van een aantal boeren was.

GEER – 1762 – RH107, F232V

Een perceel hooylant in den Polder van Oyendonk: de Geer.

GEREN – 1658 – R726, F84V

Stuck beemden: de Geeren.

GEREN – 1727 – RH277, 158V

Zes gemet beemden inden Polder van Oyendonk: de Geeren, van Tongerlo.

GEREN – 1750 – GP287, 51V

De Geeren.

Geervormig perceel: met twee overstaande zijden die niet evenwijdig lopen.

GOED VAN DER DAASDONK – 1440 – DEN60

Aen 't goet vander Daesdonck in Craeyenest.

Bezit van de hoeve Daasdonk onder Galder, hooiland.

GOED, LAAG – 1504 – CB2, F7

Twee bunder int Lech goet.

GOED, LAAG – 1543 – R709, 121

Stuck beemden: dLeechgoet, een bunder.

GOED, LAAG – 1619 – R720, 227V

Stuck beemden: het Leech Goet, 3/4 bunder inde Dammen, westwaerts aenden Daemschen wech.

GOED, LAAG – 1634 – P124, F2V

6 ½ bunder beempden inden polder van Oyendonck: d 'Leechgoet, den Langen Block west.

GOED, LAAG – 1699 – P126, F227V

Sevendalff bunder beemden ofte weyden in Oijendonck: het Leegh Goed.

Laaggelegen onroerend goed.

GOOIERSVELD – 1904 – BREDANAAR23, NR.132

Verpachting van kavels hooigras in Gemeene Strijpen in het Gooijersveld.

Voormalig bezit van de familie Gooyaarts.

GRIMHUIZENSBLÖK – 1554 – R712, 33

Zes bunder beemden: Grymhuysensblock.

Bezit van Franchoy van den Kyeboom alias van Grymhuysen, uit Ulvenhout. Het was een halve hoeve (een hoeve = twaalf bunder). Te vergelijken met het Goed van Daasdonk.

GROLLENVENNEKE – 1662 – R726, 186V

Een perceel beemden: Grollenvenneken, half bunder.

Ven zal hier staan voor veengrond. Bezit van de familie Van Grol. Deze familienaam kwam in 1947 nog in Noord-Brabant voor.¹⁸

GROTE RIETHIL – 1600 – R718, 111V

Stuck beemden en riethils: den Grooten Riethil, omtrent den Nyeuwen Veir.

Hillen werden uiteraard makkelijk met riet, *Phragmites communis*, begroeid. Ze slibden dan ook sneller aan, waardoor ze binnen vrij korte tijd te hooien of te begrazen waren.

HAAGSE BEEMDEN – 1634 – ND1205, 31V

Binnen den Cadyck inde Haegsche Beemden.

Zeer weinig voorkomende naam voor het hele beemdengebied in het noorden van Princenhage. Beemden behorend bij Hage. De naam is vooral in de twintigste eeuw in gebruik gekomen ter aanduiding van het beemdengebied in het noorden van de gemeente.

HAAGSEKADIJK – 1715 – R736, F137

Het Werffvelt in den Polder van Kraijennest, oostwaerts den Haeghschen Kaedijck.

HAAGSEKADIJK – 1722 – RH97, 61V

Het Werffvelt, oostwaerts den Haagsen Kadyck.

Zomerdijk.

HALF BUNDER, ACHTERSTE – 1847 – N 5, 151

Een perceel in de Lange Bunders: het Achterste Half Bunder, 64 roede.

HALF BUNDER, VOORSTE – 1847 – N 5, 151

Een perceel in de Lange Bunders: het Voorste Half Bunder, 64 roede.

HAMSEKREEK – 1634 – ND1205, 31V

Visscherij in den Ham binnensdyckx lanckx de Hamsche Creeke.

Kreek 'zijtak van een rivier in alluviaal gebied'. Genoemd naar het gebied de Ham.

HEILIGE GEESTVELDEN – 1728 – RH278, 17V

Drie bunder, 219 roede hooij en weylant: de H. Geestvelden, noortwaerts den Abt van Tongerlo (vol leen).

Bezit van de Tafel van de H. Geest, de instelling die de armenbedeling verzorgde. Giften voor de armen werden aanvankelijk op een tafel achterin de kerk gelegd. De H. Geest stond symbool voor naastenliefde.

HEILIGENAKKER – 1703 – R734, F32

Saeylant in Heyligen Acker.

Moeten we lezen Heyliger Acker, een akker van Heyliger?

HENDRIK, GROTE EN KLEINE – 1715 – R736, F140

Twee percelen beemden: den Grooten en Clijnen Hendrick, 10 ½ gemet, oostwaerts de Vaert.

Bezit van Hendrik. Hen(d)rik was eeuwenlang een zeer veel voorkomende mansnaam.

HERENSPIJK – 1601 – R718, 147V

Stuck beemden, ... westwaerts aen sheeren erve: 's Heeren Spijck.

HERENSPIJK – 1616 – R720, 128V

Stuck beemden, drie bunder: 's Heeren Spijck, gelegen soo binnen als buytensdyckx by d'Nieuw Veer, westwaerts aen d'erve: de Kae, noortwaerts aen de Riviere oft Marke van Breda.

HERENSPIJK – 1640 – RH274, 1V

Een perceel landts in Oijendoncq: Heeren Spijck, drie gemet.

HERENSPIJK – 1667 – GP280, 31

's Heeren Spijck, 3½ gemet.

HERENSPIJK – 1668 – R727, 165V

s Heeren Spyck.

HERENSPIJK – 1695 – R732, 88V

Een perceel weijlants: 's Heeren Spijck, vier gemet noortwaerts de Riviere de Marcke.

HERENSPIJK – 1753 – RH106, 7V

Een perceel hooyland: 's Heeren Spijk, 3½ gemet noord de rivier de Mark.

Spek, spijk is in de Baronie geen bruggetje, zoals men wel veronderstelt voor het noorden van het land,¹⁹ maar een 'in een waterloop uitspringende hoek land' (germ.spika).²⁰ Een bruggetje werd hier schoor genoemd.

HIL – 1535 – R707, F130

Stuck beemden, twee bunder: de Hille, in Creyennest, noortwaerts aende Marck, oostwaerts aen des Godshuys van Sinte Michiel tot Antwerpen erve.

HIL – 1662 – R537, 240

Stuck beemden: den Hille, twee gemet noortwaerts aende Speecksche hillen.

HIL, ACHTERSTE – 1708 – R735, F3V

Een perceel hoy ofte weijlants: den Agtersten Hil, vijf gemet by het Nieuwveer.

HIL, ACHTERSTE – 1794 – RH113, 70V

Een perceel hillen: den Agtersten Hille, in den polder van wymeren, een bunder zuid den dijk, noord de rivier de Mark.

HIL, VOORSTE – 1793 – RH113, 67

Een perceel weyland een bunder: denVoorsten Hil, in den Polder van wymeren, oost de kreek, zuid den dijk, noord de Rivier de Mark.

HILLEKE – 1669 – R539, F175

Een perceel hooylants: het Hilleken, een bunder in Oijendonck.

HILLEKE – 1705 – R734, F63V

Een perceel hoij ofte weylants: het Hilleken, 2 ½ gemet inden Polder van Oyendonck.

HILLEKE – 1706 – R734, F105

Een perceel hoy ofte weylants: het Hilleken, 2 ½ gemet inden Polder van Oyendonck.

Hillen lagen aan de oever van de vroeger zeer brede Mark. Het dichtslibben van de Mark zou vooral vanaf de vijftiende eeuw in snel tempo zijn gegaan.²¹

Hil 'heuveltje', in de Baronie vaak 'aangeslibd land', dat uiteraard ook hoger ligt dan de omgeving. Hillen komen zeer veel voor langs de westkant van de Mark op Haags gebied; onder Teteringen aan de oostzijde van de Mark, ontstonden blijkbaar minder aanslibbingen. Hillen komen daar althans veel minder voor. Hul is de oostelijke, geronde vorm van Hil: hul komt bijvoorbeeld voor in Teteringen, maar verder overheerst in de Baronie de vorm Hil, bijvoorbeeld in Schuifhil en de Hillen onder Etten (liggen niet aan de Mark, maar landinwaarts). Hul komt voor in het Gooi en op de Veluwe en ook in de Betuwe.²²

HOFKENS – 1634 – P124, F6V

Den Legenen oft de Meesterye, Peter Corn. Corn. Gobbinx mette Hoofkens oost.

HOFKENS – 1699 – P126, F28V

De Leenen oft de Meesterye..de Hoofkens oost, de vier buynders noort.

Hof 'met heggen omgeven perceel, dicht bij de boerderij' kan hier in een beemdengebied moeilijk als betekenis gelden. Dan genoemd naar een familie Hofkens? In 1947 woonde nog één naamdrager Hofkens in Prinsenbeek.²³

Een andere mogelijkheid: Hoofke is gevormd uit hoofdke, waarin hoofd een aanlegplaats voor schepen is.

HOKKENBERG – 1430 – AHB1, 20B

Aen Hockenbergh.

HOKKENBERG – 1472 – CB1, F2

Drye vierendeel aen Hockenbergh.

HOKKENBERG – 1583 – R486, 98V

den Ockenberch.

Berg 'zandige hoogte', hier genoemd naar een wild zwijn Germ. hugna (vergelijk Eng.hogg)?²⁴ Een deel van Hokkenberg lag onder Terheyden.

Bij de verdeling van de boedel tussen Claes van Etten (X Zymborch van der Daesdonck) en de kinderen van Henrick van der Daesdonck kregen laatstgenoemden een veel beter deel. Claes deelde op Ockenberch onder Terheyden: daer was nog maar twaalf bunder bekwaam land, terwijl op Krauwelsvors dat aan de kinderen toeviel al wel 2/3 goed land was. Om Hokkenberg helemaal in goed land om te zetten zou nog wel een investering van 550 gulden nodig zijn. Claes van Etten had al wel zes arbeiders in dienst om gripfen, slooten en ryoolen te maken in een stuk dat hij in het eerste jaar nadat hij het geërfd had liet begroesen, sonder te beweyden, 1547, R805, fol. 72.

HOOG VAN OYENDONK – 1655 – R726, F24

Een half bunder beemden int Hoogh van Oyendonck.

HOOGDONK – 1750 – GP287, 51V

Hoogdongen.

Zwijnenhoeder.

Donk 'zandige opduiking in moerasig gebied'. Hoog versterkt het karakter van de donk nog. De meeste donken waren niet veel hoger dan de omgeving, maar mogelijk voldoende om in de wintermaanden, als de rest van het gebied onder water stond, op te vallen en bij overstromingen een vluchtplaats te bieden aan allerlei dieren.

HOOGVELDDONK – 1667 – GP280, 43V

Hoochveldoncq, 39 gemet.

Hooggelegen deel van de Velddonk.

HOOIDONK – 1662 – RH274, 51

Stuck hoylants: de Hoydoncq, 3½ gemet.

HOOIDONK – 1916 – BREDANAAR35, 235

Een perceel bouwland en weiland: de Hooijdonk, A 83, groot 54 are.

Hodonc > Hooydonck. Dan een hooggelegen donk. Zie Hoogdonk. Maar misschien ook gelijk te stellen met het gebied Ooyendonk, waarin het eerste lid ooy 'alluviaal land' betekent.

HUISBEEMD, GROTE – 1634 – P124, F76V

Een bunder beempden: den Grooten Huysbeempt, den Oyendongschen wech oost, ..den Cleynten Huysbeempt west.

HUISBEEMD, GROTE – 1699 – P126, F341V

Anderhalff bunder beemden: den Grooten Huijsbeemt, de Oyendoncksen wegh oost, ..den Cleynten Huysbeemt west.

HUISBEEMD, KLEINE – 1634 – P124, F76V

Een bunder: den Cleynten Huysbeempt.

HUISBEEMD, KLEINE – 1699 – P126, F341V

Den Grooten Huijsbeemt, ..den Cleynten Huysbeemt west.

HUISBEEMD, KLEINE – 1699 – P127, F473

Den Cleynten Huysbeemt.

Beemd 'hooiland', behorend bij het huis Gageldonk of Burgst of een ander 'huis' grote boerderij'. Meestal betekent huis, zoals in Huisakker, dat het perceel tegen het huis aanligt, maar dat kan in Huisbeemd niet het geval zijn, want in Ooyendonk stonden geen boerderijen. De eigenaar van de Grote en Kleine Huisbeemd bezat ook de Huisheining te Overa. Die lag wel tegen het huis, de boerderij aldaar aan.

Er kan ook een familienaam in het spel zijn: Bartholomeus Adriaenssen van Huijsen bezat in 1667 landerijen in Ooyendonk, GP280, fol. 35v.

HUISBLOK – 1732 – RH100, 152

Een perceel weij offte hooijlant inden Polder van Oyendoncq, anderhalf bunder: den Huijsblock, onverdeelt in eenen block van vier bunder, suijtwaerts de Merck.

Blok 'omsloten perceel', behorend bij een huis, 'grote boerderij'.

HUISKENS – 1530 – R706, F75V

In Ooyendonck in de Huyskens suytwaerts aende Verdoncxstrate, noortwaerts aende marck.

HUISKENS – 1667 – RH274, 84

Stuck weijden: de Huijskens, drie gemet in Wijmeren.

HUISKENS – 1721 – RH97, 8

Een perceel beemden: de Huijskens, een bunder ontrent t Nieuw Veer.

HUISKENS – 1750 – GP287, 54V

de Huijskens.

Genoemd naar een bepaald huis, bijvoorbeeld Gageldonk, Burgst? Of naar een familie Huyskens?

In Heeze/Leende waren de Huisvennen in 1784 gereserveerd aan de plaatselijke heer:²⁵ 'Item Reserveerd Syn Hoog wel geborene alnog voor sig alle de huysvennen, waranden, vijvers, visscheryen, winnende broeken... dat niemand wie het zij met beesten off schaapen in de huysvennen sal mogen hoeden'. De naam zou daar al in het jaar 1405 voorkomen.

De naam kan niet ontstaan zijn als benoeming van in de Tachtigjarige Oorlog gebouwde huisjes voor militairen, want de naam komt al voor in 1530.

IN DE MORTEL – 1627 – R722, 95

Stuck beemden, twee bunder, ter plaetse genaemt In de Mortel.

Mortel 'moerassige grond'.

IN DE VIER BUNDER – 1634 – P124, F48V

Beempden in den Polder van Oyendonck: Inde Vier Buynder, de Vier buynders oost.

IN DE VIER BUNDERS – 1699 – P126, F220

Vier gemet beemden uyt vier bunder, inden Polder van Oyendonck, genaemt In de vier Buyn-der, de Vier Buynder oost.

Vier bunder is 4 X 1,29 hectare = 5,2 hectare.

JOSEVELDJES – 1662 – RH274, 56V

Stuck weijden: Joosen velleken, anderhalf gemet.

KADE – 1606 – R719, 24

Stuck beemden: de Kae, een bunder, een gemet, met een stuck riethille daer t'eynden aen opte Marck buytensdijcx, zuytwaerts aenden Elsacker.

KADE – 1616 – R720, 128V

's Heeren Spijck, by d'Nieuwveer, westwaerts aen d'erve: de Kae.

KADE – 1630 – R722, 210V

Beemden by het Nieuwe Veir, westwaerts aen sekeren beemdt oft stuck erffs: de Kaa.

KADE – 1711 – R736, F74V

Een perceel beemden: de Kaa, in Oijendonck.

KADE – 1774 – RH109, 102

Een perceel beemden: de Kae, half bunder, in Oyendonk oft Weijmeren, omtrent het Nieuw Veer.

Kade 'zomerdijk'. Het woord komt in 1111/1115 voor het eerst in het Nederlands voor (het zou ontleend zijn aan het Keltisch).²⁶

KADIJK – 1499 – R415, F119

Inde Gemeyn Bloken van Westrick, .. met een eynde aenden Kadyck.

KADIJK – 1513 – R421, F80V

Aenden Kadyck.

KADIJK – 1648 – R724, F279V

In de Lange Buynder, noort den Cadyck.

Zomerdijk.

KALKARSEHIL – 1667 – GP280, 35V

Den Calckersen hille.

KALKSEHIL – 1638 – R723, F187V

Den Cleundertschen Hil, achter den Oyendonckschen Berch, west aen Wynant van Bernagien erffgenamen erve: den Calckschen Hil, noort de Reviere van Breda.

KALKSEHIL – 1658 – GP280, F35V

Sr. Bartholomeus Adriaensen van Huijsen vier gemet: den Calckersen hille, soo binnen als buyten dijcx.

Hil van de familie Van den Broeck, die in Kalkar woonde. Vergelijk Gerit van den Broeck erfgenamen tot Calckar, 1634, P124, 14v.

KALVERENBLOK – 1667 – GP280.40

Het Calverenblock, drie gemet.

Blok 'omsloten perceel', vaak weiland of beemd en dan omgeven met sloten, hier speciaal gebruikt voor het weiden van kalveren, jongvee.

KAPITTELSVELDEN – 1715 – R736, F140

Beemden inde Intelaecken, oostwaerts de Vaert, suytwaerts de Cappitelsvelden.

Velden van het Kapittel van de Grote kerk van Breda.

KEIZER – 1893 – BREDANAAR12, NR.37

Een perceel hooiland in Hooijendonk: de Keizer 1,62 hectare, B 101.

Genoemd naar een familie Keizers.

KLIP – 1663 – RH274, 63V

Stuck hoylants, een gemet in een velt: de Clip, aent Nieuw veir.

Klip 'rotsige hoogte'. Hier een zeer hoog opgeslibd stuk buitendijkse grond?

KLUNDERTSEHIL – 1626 – R524, 8

Cleunderschen Hil.

KLUNDERTSEHIL – 1638 – R723, F187

Een stuck beemden: den Cleundertschen Hil, drie bunder achter den Oyendonckschen Berch, west .. den Calckschen Hil, noort de Reviere van Breda.

KLUNDERTSEHIL – 1667 – R727, 66V

Een perceel beemden: den Clunderssen Hil, noortwaerts de Reviere de Merck.

KLUNDERTSEHIL – 1667 – GP280, 35V

Den Clundertsen Hil, zeven gemet

KLUNDERTSEHIL – 1668 – R727, 166

Een perceel beemden: den Clundertsen Hiel, noortwaerts de Reviere oft Merck.

KLUNDERTSEHIL – 1670 – R727, 297

Drie bunder weijlant: den Clundertse Hil, oost den sluysblock, noort de revier de Marck.

KLUNDERTSEHIL – 1725 – RH277, 135V

Een perceel hooyland: den Clundersenhil, zeven gemet.

KLUNDERTSEHIL – 1726 – R582, F245

Negen gemet hoylant in Oyendonck: den Clundertschen Hil.

KLUNDERTSEHIL – 1773 – GT135, 180V

De Clunderse Hil, drie bunder.

KLUNDERTSEHIL – 1780 – RH282, 54

Een perceel hooyland: den Klundersen Hil, drie bunder soo binnen als buytendyks.

Hil in bezit van de familie Van de Klundert. De naam Van de Klundert kwam in Princenhage in 1947 nog veel voor.²⁷ Hoeufft schrijft: 'In de Baronie van Breda noemt men de hoogten, op de akkers gevonden wordende, hetzij door de natuur, hetzij door menschen handen, gevormd, nog hillen, of hillekens..Dan het woord Hil wordt aldaar nog in eene andere be-tekenis gebezigd, te weeten, in die van hoog buitendijks, aangespoeld, voorland'.²⁸

De eerste soort hillen die in de akkers zouden moeten liggen zijn in toponymisch opzicht onbekend. Het zou trouwens bijzonder vreemd zijn als de boeren een hil in een akker aan zouden leggen. De boeren streefden juist naar een zo vlak mogelijk perceel.

KOEIENBLOK – 1740 – RH279, 75V

Een bunder beemden in Halle, in Essendonck: de Koyenblock, zuid aenden Koolhof, west en noord aende Maade van Ginneken (leen).

Blok waar speciaal koeien graasden?

KOGGENBLOK – 1505 – AHB2, 7

Item Coggenblock in Oeyendonck; Dit voerscreven block heyt sy nu Coggenblock..is int Leechgoet gelegen.

KOKKENBLOK – 1580 – R716, 92V

Stuck beemden: Kockenblock, twee bunder, omtrent de Dammen.

Blok van de familie Koggen. Vergelijk Matheeus Henric Coggen, 1474, D, fol. 16v. Kokken is door verscherping van de g ontstaan uit Coggen.

KOMMERVELD – 1776 – RH110, 13

Een perceel Wey of hooyland: het Commersveld, twee gemet, oost den Oyendonkse weg.

KOMMERVELDJE – 1705 – R734, F79V

Een perceel beemden: Commer veldeken, half bunder, oostwaerts den Oijendoncxenwegh.

Veld van Kommer, Gommer.

KONINGSWEGJE – 1669 – R727, 244

Riethille, westwaerts de Kreeck, noortwaerts het Conincx weghken.

Weg van de familie Konings. Vergelijk Ghorys Mathys Conincx, 1537, R708, fol. 80v. Het Koningswegje lag in de polder Zwartenberg.

KOUD LAND – 1742 – GP272, 311

2¼ gemet soo land als Bosch, omtrent den Nieuwveersenweg: het Couwlant.

Koud omdat het in het voorjaar lang nat bleef? Het perceel lag waarschijnlijk erg laag. Als zodanig een unieke aanduiding in de Baronie.

KRAAIENEST – 1440 – DEN59

buynder..dat men heet Crayennest; anderhalf bunder beemd: den Crayennest.

KRAAIENEST – 1440 – DEN60

In Crayenneste; in Crayennest.

KRAAIENEST – 1440 – DEN65

Beemd: Crayennest.

KRAAIENEST – 1525 – R705, F6

Beemden in Ooyendonc in Creyennest.

KRAAIENEST – 1658 – R726, F107

Hoylants in Craeijenest.

KRAAIENEST – 1710 – R736, F42

Beemden in Creynest onder Oyendonck.

KRAAIENNEST – 1529 – R706, F24

In de Polder van Oeyendonc in Craeyenest, oostwaerts aende Marck.

Kraaien nestelen in hoge bomen, of als die er niet zijn desnoods in struiken. Stonden er hoge bomen in dit gebied? Wilgen? Of was er alleen maar struikgewas? Vroeger kende men blijkbaar de oostelijke vorm crey voor Kraai. Vergelijk Kraaienlaar onder Lies. De kraai wordt voor het eerst in het jaar 1240 vermeld.²⁹ Kraai is een onomatopée, een klanknabootsing, zoals ook kievit, raaf, roek, koekoek, vink en nog vele andere.

KRAAIENNESTSLUIS – 1886 – NBOC26, 2539

Op den Hil aan de Kraaienestsche Sluis.

KRAAIENNESTSEWEG – 1753 – RH106, 7V

de Creynestseweg.

KREEK – 1601 – R718, 147V

Beemden, suijtwaerts aende Creke.

Kreek 'zijtak van een rivier in alluviaal gebied'.

KWAAD DIJSKE – 1662 – RH274, 56V

Hoylants in den Polder van wijmeren aen het Quaet Dijcxken.

KWAAD DIJSKE – 1750 – GP287, 51

Quadijcxken.

Slechte dijk, die makkelijk doorbrak bij hoog water.

LAAG GOED – 1533 – R707, F56

Stuck beemden: dLeechgoet in Oeyendonck.

LAAG GOED – 1699 – P126, F10

Vyerdalff bunder inden Polder van Oijendonck: het Leegh Goedt, gelegen inde Dammen, de Velden, genaamd de Papen zuyt.

Laaggelegen onroerend goed.

LAAG VAN OOEYENDONK – 1614 – R720, F63V, 64

Beemden in Leech Oeyendonck.

LAAG VAN OOEYENDONK – 1639 – R724, F14

Beemden in het Leech van Oyendonck.

LAAG VAN OOEYENDONK – 1700 – R733, F109

Een perceel weyde in't Leeg van Oijendonck.

LAAG VAN OUYENDONK – 1701 – R733, F174V

Hoylant int Leegh van Oijendonck.

LAAG VAN OUYENDONK – 1710 – R736, F55

Een perceel weyde in Leegh van Oyendonck.

LAAG VAN OUYENDONK – 1750 – GP287, 83

Leeg van Oyendoncq.

LAAG VAN OUYENDONK – 1774 – RH109, 199V

Hooyland in t Leeg van Ooyendonck, zuid de Slaagse Weg.

LAAG VAN OUYENDONK – 1792 – RH283, 6

In 't Leeg van Ooyendonck.

Laag deel van Ooyendonck. Stond waarschijnlijk elke winter en misschien ook wel vaak 's zomers onder water.

LAAGVELD – 1699 – P126, F7V

Beemden oft weyden uyt 6 ½ bunder inden Polder van Oijendonck: dLeeghvelt, west den Langenblock.

LAAR – 1526 – R705, F77

Een bunder beemden: dLair.

LAARKE – 1440 – DEN60

Een bunder beemd: dat Leerken, ghelegghen neffens die XIII buynder..ende die Werft.

LAARKE – 1503 – R416F82

Stuck beemden, een bunder: dLaerken in Oyendonck, in de Werft.

LAARKENS – 1544 – RH120, 25V

Een half bunder beemden in Oeyendonck: de Laerkens.

LAARKENS – 1563 – R713, 263

Een half bunder beemden: de Laerkens, in Oeyendonck.

LAARKENS – 1574 – R715,F113

Stuck beemden: de Leerkens, een bunder in de Werft, westwaerts aen stuck beemden, oick: de Leerkens.

LAARKENS – 1650 – R725, 17

Stuck beemden: de Leerkens, een bunder in de Werft.

LAARKENS – 1667 – GP280, 36V

De Leerkens, vier gemet.

LAARKENS – 1669 – RH275, 7V

Stuck hoylants: de Leerskens, twee gemet.

Laar'open plek in een bos, voorzien van waterplassen',³⁰ ook wel 'onbebouwde (gemeenschaps)grond met heide of minderwaardige grassoorten begroeid'.³¹ Volgens Dittmaier zou het woord oorspronkelijk 'Gitter, Pfahlzaun' betekend hebben en verder 'den Ort bezeichnet

haben, der von einem solchen Zaun umschlossen war'.³² Laar is een oud element; het komt ook voor in nederzettingenamen. In de veertiende-zeestiende eeuw zouden er in de Kempen nog verscheidene plaatsnamen op –laar ontstaan zijn en het element zou zelfs tijdens het Ancien Régime nog in gebruik zijn als appellatief voor woeste, onbebouwde (gemeenschaps)-grond, heide en minderwaardig grasland, waar men vooral de dieren liet weiden en russen kon steken.³³ De Vries schrijft: Laar 'open plaats in een bos', vooral in plaatsnamen, ook met betekenis 'moerassig land', mnl. laer 'open veld, onbebouwd veld'. Te verbinden met een grondvorm met een betekenis 'waar gelezen of bijeengeraapt mag worden en wel gezegd van het afgemaaide veld, waar de armen de aren mochten lezen. Vandaar dus leeg, open gebied'.³⁴ Dat bijeenrapen zou bij een laar eerder op sprokkelhout betrekking kunnen hebben dan op aren van graan.

LAKENS – 1509 – R418, F79

Twee stucken beemden: de Laeckens, een bunder, inden Werft, in Oeyendonck.

LAKENS – 1560 – R713, 96

Twee stucken beemden: de Laeckens, een bunder in Oeyendonck, noortwaerts eensdeels aen sekere beemden: de Werft.

Waarschijnlijk schrijffout of versleten vorm voor Laerkens. Zie boven. Wat ligging en oppervlak betreft overeenstemmend met Laarkens.

LANGE – 1514 – R421, F149

Een bunder beemden: den Langhen (?), inden Polder van Oeyendonck.

Langgerekt perceel.

LANGE BUNDER – 1567 – R714, F155

Stuck beemden inde Lange buynder, een bunder, noortwaerts aende Caadyck (twee stuivers Gageldoncx chyns).

Langgerekte percelen ter grootte van een bunder.

LANGVEN – 1514 – R421, F150

Stuck beemden: die Langven (?).

Ven 'veengebied', hier gebruikt als beemd. Mnl. Venne vr. en o. 1. Veen(land), 2. waterig stuk land, weide.³⁵

LEERSKENS – 1650 – R725, F17V

Stuck beemden: de Leerkens, een bunder in de Werft.

LEERSKENS – 1667 – GP280, F36V

Harman van Cranendonck tot Rotterdam: de Leerkens.

LEERSKENS – 1680 – R729, 144V

Stuck hoijlants: de Leerskens, vier gemet.

LEERSKENS – 1683 – R730, 13

Een stuck hooijlants: de Leersken, in de Werft.

Leer, nevenvorm bij laar. Leerskens moet identiek met Laarkens (ligging en grootte stemmen overeen). De s in Leerskens moet ingevoegd zijn.

LEGENE – 1634 – P124, F6V

Een bunder beempden oft weyden inden Polder van Oyendonck int Leechgoet wt twee buynders: den legenen oft de Mesterije.

LEGENE – 1636 – R723, F147V

Stuck beemden: de Lengen, twee bunder.

Laaggelegen stuk grond? Moet identiek zijn met het volgende toponiem, gezien ligging. Verschrijving voor Leenen?

LENEN – 1699 – P126, F28V

Een bunder beemden oft weyden inden Polder van Ooyendonck, int Leegh goedt, uyt twee bunder: de Legenen (er boven: de Leenen) oft de Meesterye.. de Hoofkens oost, de vier buynders noort.

Is Leenen ontstaan uit Legenen (zie vermelding uit 1634 hierboven)? Het perceel is gezien ligging en grootte identiek met Legenen. Als de vorm Lenen de juiste is, moeten we denken aan een perceel dat in leen werd gehouden. Maar het perceel moest een cijns opbrengen aan de Heer van Breda en dat gebeurde nooit bij een leen. Was het dan een leen dat omgezet was in cijnsgoed, zoals wel meer voorkwam?

LENGEN – 1594 – R717, 121

Stuck weyden: de Lenge, een bunder.

LENGEN – 1635 – R723, 147V

Stuck beemden: de Lengen, twee bunder.

Lang perceel? Zie de Lange en Legene.

LOOYENVELD – 1550 – R711, 14V

3/4 bunder beempden: Han Looyenvelt inde Donck.

Veld van Han Looyen.

MAAIEN VAN GINNEKEN – 1670 – R752, F6V

Een halff gemet beemden, inde Maeyen van Ghinneken.

MADE VAN GINNEKEN – 1740 – RH279, 75V

Beemden in Halle in Essendonk: de Koyenblock, west ende noord aende Maade van Ginneken.

Made 'hooiland', meestal van bijzonder geringe kwaliteit en daarom lang in gemeenschappelijk bezit/gebruik. Vergelijk de namen Gemene Maden te Etten en Princenhage, de Maai van Ten Houte en de Maai van Ginneken, beide in de Haagse Beemden.³⁶ De beide laatstgenoemde maden werden gemeenschappelijk gebruikt door lieden uit het gehucht 't Hout respectievelijk Ginneken. Bij boedelscheidingen kwam het ook wel voor dat hooilanden en heidevelden (de minst waardevolle en meest veraf gelegen goederen) gemeenschappelijk bezit van erfgenamen bleven.

Bij dergelijke hooilanden kende men dan het verschijnsel dat 'rijden' genoemd werd: de ene eigenaar kreeg bijvoorbeeld het ene jaar de ene helft en het andere jaar de andere helft in gebruik.

Schönfeld schrijft over made: 'Het meest verbreide woord voor hooiland is made, mede (zeeuws meet, fri. miede); de oorspronkelijke betekenis is af te leiden uit de etymologie, immers het woord hangt samen met maaïen. Allengs is het echter ruimer en vager van betekenis geworden, zodat het ook weiland kan zijn en zelfs bouwland kan omvatten'.³⁷

MARK – 1529 – R706, F24

Aende Marck.

MARK – 1602 – R718, F179V

Aende Merck.

MARK – 1616 – R720, F128V

De Riviere oft Marcque van Breda.

MARK – 1668 – R727, 181V

Den Sluijsblock, noortwaerts den Merckt.

MARK – 1710 – R736, F50V

Den Spycksen Hil, inden Polder van Oijendonck, noortwaerts de Marcke ofte Rivier, de Scheepvaart aldaer.

MARK, OUDE – 1575 – R715, F169V

Beemden en riethils in Slangwyck oostwaerts aende Oude Marck, noortwaerts aende Marck.

Mark 'de moerassige'.³⁸ Zo genoemd wegens de bodem van de rivier zelf (hetgeen bijvoorbeeld bij voordien moeilijkheden opleverde) of naar de directe omgeving van de rivier? De Mark werd ook wel als Scheepvaart aangeduid.³⁹ Mark komt ook veel voor als soortnaam voor allerlei stromende wateren.

Merckt bevat een paragogische t, zoals sticht voor steeg.

MEESTERIJ – 1554 – R712, 41

Stuck beemden: de Meesterye, int leechgoet, een bunder.

MEESTERIJ – 1634 – P124, F6V

Een bunder beempden off weyden, inden Polder van Oyendonck, int Leech goet wt twee buynders: den legenen oft de Meesterye.

MEESTERIJ – 1660 – RH274, 33V

Stuck hoylants: de Meesterije, drie gemet.

MEESTERIJ – 1667 – GP280.32V

De Meesterrij, drie gemet.

MEESTERIJ – 1699 – P126, F28V

Een bunder beemden oft weyden inden Polder van Ooyendonck, int Leegh goet, uyt twee bunder: de Legenen (erboven:de Leenen) oft de Meesterye, de Hoofkens oost, de vier buynders noort; de lengenen oft de Meesterye, fol. 29.

Meesterie heeft veel betekenissen: 1. Leermeesterschap, leering; onderwijzing; eigenwijsheid, geleerdheid 2. geleerdheid; wetenschap; geneeskunst; geneesmiddel; medicijn; geneeskundige behandeling; gedokter; ook: toovermiddel; kunst, talent; kunstgreep .. werkplaats, winkel'.⁴⁰

De meest waarschijnlijke interpretatie lijkt hier dan te zijn: perceel waar veel mee gedokterd moest worden, waar veel arbeid aan besteed moest worden om er een redelijke opbrengst te krijgen.

MESMAKERSBLOK – 1601 – R718, 178

Stuck beemden: Mesmaeckersblock, vier bunder.

Blok van de familie Mesmakers. Vergelijk Peter des Mesmakers, 1415, G, fol. 53. Blok 'omsloten perceel', vaak weiland en dan omgeven met sloten.

MESTBLOK – 1667 – GP280, F42V

Den prince van Orange van 't Mestblock.

MESTBLOK – 1783 – R1083

Twee perceel weyden: de Mestblok, in den Polder van Ooyendonck, vier bunder, 198 roede.

Blok 'omsloten perceel', later ook 'groot perceel'. Werd deze blok bemest in tegenstelling tot andere weilanden? Weiland kon worden bemest met korte mest (goed verteerde mest): deze kon goed verspreid worden zodat het gras niet stikte onder een mestplak. Ook straatmest werd wel gebruikt op weiland. Gier was er niet voor de twintigste eeuw, toen de grupstallen in gebruik kwamen. In de twintigste eeuw werden nog wel percelen hooigras verpacht met de aantrekkelijke bijvoeging 'gemest land'.

Het dorp Hage verkocht ook wel straatmest, zoals in 1638 toen er twee cavels straatmest verkocht werden 'gevallen door toedoen van t leger'. De cavallerie had er dus voor gezorgd

dat het dorp nog iets terugverdiende in de vorm van straatmest. De kavels brachten respectievelijk dertien gulden, tien stuivers en zeven gulden, tien stuivers op, GP 2, fol. 76.

MESTERIJ – 1634 – P124, F6V

Twee buynders: den Legenen oft de Mesterije.

Zie Meesterij.

MOERVELD – 1774 – RH281, 246

Een perceel hooyland: het Moerveld, drie gemet, in den Polder van Wijmeren.

Moer is een zeer veel voorkomende benaming voor venige gronden en ook de zuidelijke naam voor turf. Oude vermeldingen van moer geeft Leenders: novem hont moers, ter Lillo, 1205; in moro de Lillo, 1257; terre combustilibus, que vulgo dicitur moer, 1263 te Halsteren.⁴¹ Als plaatsnaam komt Moer nog vroeger voor: Mur, 1157 (bij Oorderen); Mor, 1130 (= Moere-bij -Gistel); Moer, 1175 (bij Veurne); Murkerke, 1110 (= Moerkerke).⁴² De oudste vermelding van moer zou dateren uit 771/814.⁴³

De voornaamste plantengeslachten waaruit veen gevormd wordt zijn veenmos (Sphagnum), riet (Phragmites), zegge (Carex), berk (Betula), els (Alnus), wollegras (Eriophorum), struikheide (Calluna), dopheide (Erica), pijpenstrootje (Molinia).⁴⁴

MOOK – 1613 – ND8974, 247

Stuck weijden: den Moock in Oyendonck.

Bezit van de familie Van Mook? Mook kan ook staan voor 'pens' en dan zou het een vormaanduiding zijn.

MOSKES – 1776 – RH110, 12

Een perceel wey of hooyland: de Mooskens, vier gemet.

Mos 'poel' of mos, moos, de plant.

MOTHIL – 1787 – RH112, 43V

Een perceel hooyland off hille: het Mothilleke, twee gemet in den Polder van Oyendonk, noord de Revier de Marke.

MOTHILLEKE – 1744 – RH279, 179

Een perceel weyland: het Mothilleken, noord de Merk, twee gemet.

Hil van een familie (De la) Motte? Eerder een hil waar veel motten zaten? Mot 'nachtvlinder' of zou men de rivierhaft bedoeld hebben, die vroeger en masse langs de rivieren voorkwam? Haften of eendagsvliegen leven als larve in het water; de duur van hun volwassen leven

variëert van enkele uren tot enkele weken, afhankelijk van de soort.⁴⁵ Door het verdwijnen van de watervervuiling zijn de haften, die vroeger enorm talrijk waren, weer voor een deel teruggekeerd langs de rivieren.

MUIZENBERG – 1541 – R709, 50V

Viergemet beemden: de Muysberch (3½ stuivers erfchyns gageldonck chyns).

MUIZENBERG – 1542 – R709, 87

Een bunder beemden: de Muysberch.

MUIZENBERG – 1549 – R710, F224

Stuck beemden: de Muysenberch, vier gemet.

Berg 'zandige hoogte' met muizen? Of ontstaan uit Mosberg, bij mos 'poel'?

NIEUW VEER – 1621 – ND8414, F27V

T Nieu Veer t' Sonseel onder der Heyden (sonder de ponte), huysinge, lant, drie bunder, wederom gepacht bij Laureys Adriaenssen voor vijf jaer tegen 180 pont per jaer.

De nieuwe ponte by Sonseel gepacht door Marie Anthonis Cornelissen weduwe. Tarief: mensch twee oirt stuiver; een paert een stuiver; een hoorenbeest een blanck, een schaep (hier breekt de tekst af).

NIEUW VEER – 1634 – ND1205, 28

Het Nyeuwe Veer van Sonseel: de huysinge byt crychsvolck tot in den grondt affgebroken by de belegering van Breda. Vincent Michielsen pacht het land, drie bunder voor twee jaar tegen 55 pond per jaar.

Veer tussen Princenhage en Terheyden over de Mark. Nieuw vergeleken met het verdwenen oude veer van Zonseel.

NIEUWVEERSEWEG – 1631 – R723, 5V

Inden Craewelshoeck, oostwaerts aenden Nieuuweirschen wech.

NIEUWVEERSEWEG – 1634 – R723, 90

den Nieuwen Veerschen wech.

Weg naar het Nieuw Veer

NISPENVELDEN – 1661 – R726, 153

Een perceel hoylants: Nispens velden, een bunder, westwaerts den Oyendoncksche wech.

Velden van de familie Van Nispen. Veel voorkomende familienaam, vooral in Breda.⁴⁶

ONINKSVELD – 1847 – N5, 151

Een perceel: Onincxveld, een bunder tien roede.

Bezit van de familie Onincx.

OOIENDONKSEBERG – 1713 – R737, F69

Een perceel weylants: den Oyendoncksenbergh, een bunder. Den Oijendonghsenberghsen Berge, een bunder (fol. 67).

Hoog zandig perceel in Ooyendonk.

OOIENDONKSEWEG – 1503 – R416, F96V

Den Oeyendonckxschenwech.

OOIENDONKSEWEG – 1510 – R419, F213V

Den Oeyendonckschen wech.

OOSTSTRIJPEN – 1713 – R737, F12

Een perceel moervelts in Oost-strijpen.

OOYENDONK – 1383 – EC143

beemd in Oyendonc.

OOYENDONK – 1409 – EC202

Beemden in Oeyendonc.

OOYENDONK – 1438 – ND369

Beemde in Oeyendonck.

OOYENDONK – 1440 – DEN60

Beemd in Oeyendonck.

OOYENDONK – 1440 – ND1010, 122

in Oyendonck.

OOYENDONK – 1472 – CB1, F2V

Oeyendonc.

OOYENDONK – 1474 – D, F19

In Oeyendonc.

OOYENDONK – 1492 – ARMK.H.23

In Oeyendonck buytendijcx.

OOYENDONK – 1504 – CB2, F2

Een buynder in Odonck.

OOYENDONK – 1505 – AHB2, 2

Enen buinder in Odonck; in Oeyendonck.

OOYENDONK – 1509 – R418, F79

In Oeyendonck.

OOYENDONK – 1529 – R706, F24

Inden Polder van Oeyendonc.

OOYENDONK – 1598 – R718, F36V

In Oijendonck.

OOYENDONK – 1609 – R719, F113V

In Oeyendonck.

OOYENDONK – 1646 – R724, F234V

In Oyendonck.

OOYENDONK – 1658 – R726, F71V

In Ooyendonck.

OOYENDONK – 1675 – R728, F137V

In Oeydonck.

OOYENDONK – 1729 – R585, F138

Hoylant: den Sluysblock, in den polder van Hoyendonck, de Marck noortwaerts.

OOYENDONK – 1753 – RH101, F72

In Ooyendoncq.

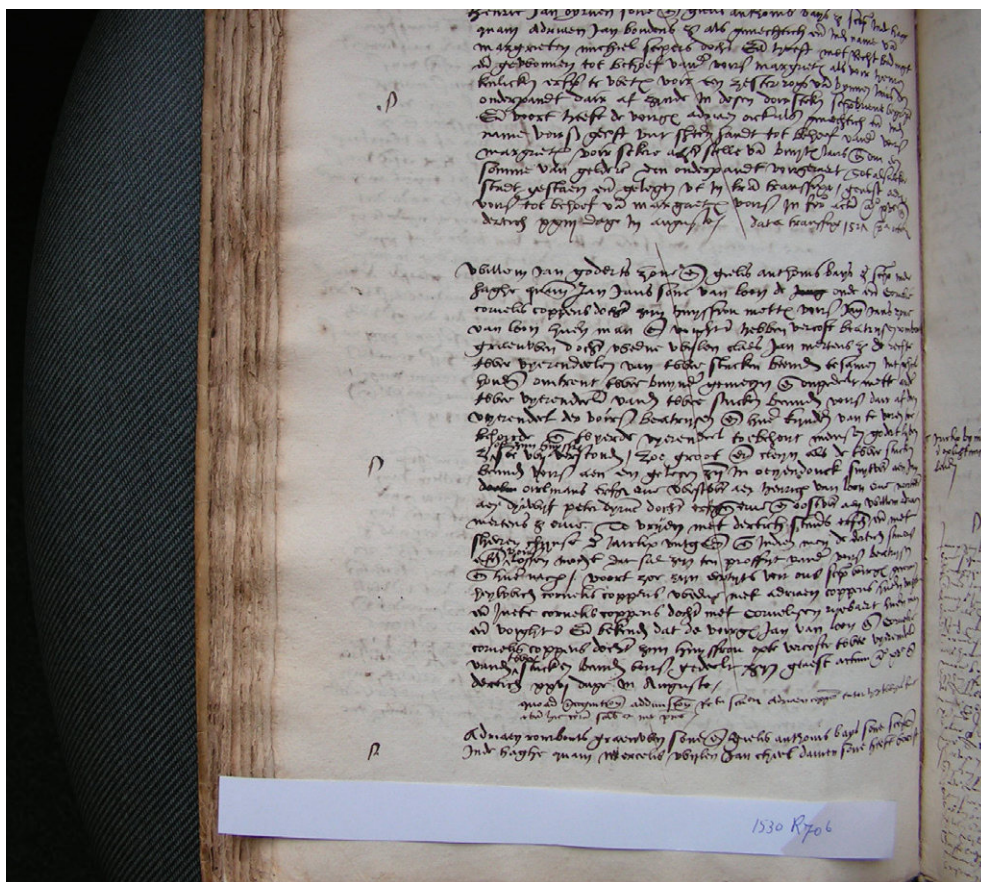
OOYENDONK – 1835 – N1271, 85

Een perceel hooiland: den Ooyendonk, een bunder, 53 roede, A 83.

OOYENDONK – 1880 – GP1922

Hooyendonk.

Ooy is waarschijnlijk identiek met uwe, ouwe 'alluviaal land', verband houdend met *ahwa 'water'.⁴⁷ Ooyendonk ligt tegen de Mark en zal – zeker in de wintermaanden – geregeld onder water hebben gestaan. Onder Liempde ligt ook een Ooyendonk, evenals onder Bakel.⁴⁸

Vermelding van Ooyendonck uit 1530, R706.

Ooyendonk betekent 'de hoogte bij het onder water staande of moerassige land'. De twintigste-eeuwse schrijfwijze was Hooiendonk (bijvoorbeeld in 1933: Hooiland in Hooijendonk, De Boer 30, nr.47). Associatie met hooi, omdat er veel beemden lagen. Donk 'zandige opduiking in moerassig gebied'. De Vries noteert bij donk: 'Hoogterug in een moerassig terrein, soms ook moeras, vergelijk mnl. donc: onderaardse kelder dienenende om te weven of om graan in te bewaren; hoger gelegen woonplaats in een laag gebied. Voor de betekenisontwikkeling zal men moeten uitgaan van 'mest, mesthoop'. Nu berichten ons Tacitus, Germania c.16 en Plinius, Nat.Hist, 19, 1 dat de Germanen onderaardse vertrekken als voorraadruiden voor de warmte met mest bedekten. Deze werden ook voor het weven gebruikt en zo kon de betekenis 'vrouwenvertrek' optreden. Op het erf tekende zich dit halfonderaardse vertrek als een heuveltje af; zo kon men ook lage zandopduikingen in een venig gebied op dezelfde wijze benoemen'.⁴⁹ In een cijsboek van het kapittel van Breda komt een post voor: drye quartier beemden in Oyendonck, d'een met gelt gecocht anno 1387, 10 july, ND 8974, fol. 127v.

Kalenderblad Juli, met hooigras maaien.

K Tredecim mactar iulij decim labefadar.
 Julius habet dies. xxxi. luna. xxx.
 iulij. Oct' scti iohis baptiste. xij. lc.
 Processi et Maroniani. Disita. be ma. S'mo
 Translatio scti Thome apli.
 Translat' scti Martini epi et conf. . m.
 Oct' aplos petri et pauli. xij. lc.
 Oct' uisitatois be ma. xij. lc.
 Amalberge. Septe fan. miz. missa.
 Translatio scti p. n. lnda. xij lc.
 Quisio aplos.
 Augusti.
 Margarete virg et or.
 Praxedis virg.
 Marie magdalene. . ij. m.
 Apollinaris epi et or. . m.
 Cristine virg et or.
 Jacobi apli. // Cristofon et cucufatis miz. // ij. . 7. . m.
 Anne matris iug matris ma. . ij. m.
 Razarci celsi et plataledis miz.
 Felix epi et or. Simplici faustini et beatrix or.
 Abdon et Sennes or. . m.
 Germani epi et conf.

OOYENDONKSEBERG – 1628 – R526, 88V

Oeyendonckschen Berch.

OOYENDONKSEBERG – 1632 – R723, F49

Beemden oft hillen achter den Oyendonckschen berch, noortwaerts aende merck oft riviere van Breda.

OOYENDONKSEBERG – 1638 – R723, F187

Den Cleundertschen Hil achter den Oyendonckschen berch, west .. den Calckschen Hil, noort de Reviere van Breda.

OOYENDONKSEBERG – 1667 – GP280, 36

Den Oijendoncqschen hil, drie gemet.

OOYENDONKSEBERG – 1668 – R727, 181V

Den Sluysblock, noortwaerts den Merckt, suytwaerts den Oyendoncksen Berch.

OOYENDONKSEBERG – 1714 – R714, F67, 69

Stuck weijde: den Oijendonghsen Berghsen Berge (sic!), een bunder; een perceel weijlants: den Oyendoncksen bergh, een bunder.

OOYENDONKSEBERGEN – 1713 – R737, F67

Stuck weijde: den Oijendonghsenberghsen Berge, een bunder.

Een berg is een zandige hoogte, hier gelegen bij of in het moerassige Ooyendonk.

OOYENDONKSEDIJK – 1383 – ERENS

Oyendonxken dycke.

OOYENDONKSEDIJK – 1383 – EC143

den Oyendonkxken Dyke.

OOYENDONKSEWEG – 1564 – R714, F25

Aenden Oeyendoncxenwech.

OOYENDONKSEWEG – 1615 – R720, F78

Den Inslach..neven den Oyendoncxschen wech.

OOYENDONKSEWEG – 1640 – R724, F19

Beemden, west aenden Oyendonckschen wech.

OOYENDONKSEWEG – 1661 – R726, F157V

Aenden Oeyendonckschen wech.

OOYENDONKSEWEG – 1682 – R729, 218V

den Oijendoncxen Wegh.

OOYENDONKSEWEG – 1731 – RH100, F95V

Beemden inden Polder van Oyendoncq, oostwaerts den Oijendoncqschen wegh.

In 1686 bepaalde het dorpsbestuur dat de gegoeiden in de Polder van Oiyendonk het Werftse, Oyendonckschen en Damsweegjen moesten onderhouden, buyndertaelsgewys. Er werd ook bepaald dat niemand gronddammen mocht maken (in de sloten om bij een bepaalde beemd

te komen?). Wie de weg gebruikt en niet bijdraagt in het onderhoud krijgt een boete van drie gulden, P400, 4, fol. 92v.

OTTENBLOK – 1665 – R538, F153

Een perceel erven, acht gemet: Otten Blocken, in Oyendoncq.

OTTENBLOKKEN – 1635 – R723, 153

2½ bunder beemden: Ottenblocken.

OTTENBLOKKEN – 1652 – R725, 79

Stuck beemden, acht gemet: Ottenblocken.

OTTENBLOKKEN – 1665 – R727, 18

Een perceel beemden mette hille daeraen buytendycx, acht gemet: Ottenblocken, acht gemet naest d'erve: het Buynderken, noortwaerts 's heeren stroom.

OTTENBLOKSKE – 1499 – R415, F107

Beemden in Oyendonck in eenen block van acht bunder, neven Otten Blocxken.

OTTENBLOKSKE – 1509 – R418, F72V

Beemden opten Muysberch, noortwaerts neven Otten Blocxken.

OTTENBLOKSKE – 1510 – R419, F68

Half bunder beemden, in eenen block van twee bunder, in eenen block van vier bunder, mette een eynde aende Merck en neven Otten Blocxken.

OTTENBLOKSKE – 1570 – R475, F95V

Een bunder beemden en een gemet hillen buytendycx: Otten blocxken, in Oeyendonck.

OTTENBLOKSKE – 1572 – R477, 50

Ottenblocxke.

Mogelijk genoemd naar Otto van der Leck. De familienaam Otten was ook bekend. In 1947 woonden er nog vier naamdragers Otten in Prinsenbeek.⁵⁰

OTTERBLOKKEN – 1886 – NBOC26, 2539

Een perceel hooiland in de hillen van Hooijendonk:de Otterblokken, 1,7 hectare.

OTTERBLOKKEN – 1904 – BREDANAAR23, NR.131

Hooigras in de Hillen van Hooijendonk:de Otterblokken 1,7 hectare.

Door verkeerde interpretatie ontstaan uit Ottenblokken.

OUDE DIJK – 1613 – R720, 6V

Beemden in Oyendonck, oostwaerts aende Ouden Dyck.

Voormalige dijk, door verlegging van de bedding van de Mark?

PAPEN – 1667 – RH274, 82V

Stuck zaey oft weylants: de Papen, een gemet.

PAPEN – 1699 – P126, F10

Het Leegh Goedt inde Dammen, de velden genaamd de Papen zuyt.

PAPEN, ACHTERSTE – 1647 – RH274, 7V

D'Achterste Papen, een bunder.

Bezit van een paap, parochiepriester? Of van een familie Paap, Papen? In 1727 worden Adriaan Jan Papen en Tomas Jan Papen genoemd, RH139, fol. 122v.

PARADIJS – 1545 – RH120, 58

Twee gemet beemden int Paradijs (een braspeninck Borgstchyns).

Paradijs: ironische naam voor een onvruchtbaar moeras.

PLASSEN – 1663 – R726, 226

In de Plassen.

Poelen, onder water staande landerijen.

POELEN – 1627 – R722, 95V

Stuck beemden ter plaetse genaemt de Poelen.

Poelen als restanten van turfstekerij?

POLDER VAN ESSENDONK – 1696 – R732, 98

Beemden in den Polder van Essendonck.

Kleine Polder genoemd naar Essendonk onder Asterd.

POLDER VAN KRAAIENEST – 1715 – R736, F137

Het Werffvelt inden Polder van Kraijennest.

POLDER VAN OOIENDONK – 1500 – R415, F181V

Stuck weyden in den Polder van Oyendonck.

POLDER VAN OOIENDONK – 1513 – R421, F80V

Den Polder van Oeyendonck.

POLDER VAN OOIENDONK – 1634 – P124, F2V

Beempden inden Polder van Oyendonck.

POLDER VAN OOIENDONK – 1667 – R727, F142

Een perceel hillen inden Polder van Oijendonck, tegensover de Cleyne Schanse, suytwaerts den Cadyck, noortwaerts de Merck.

POLDER VAN OOIENDONK – 1699 – P126, F10

Den Polder van Oijendonck.

POLDER VAN OOIENDONK – 1712 – R736, F154

Inden Polder van Oeijendonck.

RAAM – 1663 – RH274, 57V

Stuck hoijlandts: de Raem, in den Polder van Wijmeren, vier gemet.

Raam 'omlijsting',⁵¹ dus een water dat een gebied omgeeft. De Raamloop vormt de grens tussen Zundert en Rijsbergen. Vergelijk andere Ramen, bijvoorbeeld op de grens van Teteringen en Ginneken; ook onder Baarle en Princenhage is het toponiem bekend.

RATTENVELD – 1634 – R723, 95V

Beemden, noortwaerts aen erve: tRattenvelt.

RATTENVELD – 1634 – P124, F80

Beempden in Oyendonck: de Ettingen .. Anthonis Goris Dyrven met syn velt: het Rattenvelt noort.

RATTENVELD – 1758 – RH107, 52V

Een perceel hooyland in den Polder van Oyendonck: het Rattevelt, 65 roede, noort den Armenshil.

RATTENVELD – 1786 – RH111, 182

Een perceel hooyland inden Polder van Oyendonck: het Ratteveld, 5½ gemet.

Veld van de familie Rat, Ratten. Vergelijk Henrick Cornelis Claes Ghysbrechts diemen noempde Henrick Rat, 1567, R714, fol. 37; Corn. Henrickx Rat, lakenverkoper, 1617, R720, 170. Zijn vader Cornelis Rat d'Oude was voor 1581 vaandrig en daarna luitenant geweest van Pieter Meerling, kapitein van een compagnie burgers. In 1582 of 1583 was hij dood gebleven in Den Bosch, R823, fol. 65, 66. In 1673 was het Rattenvelt in bezit van Anna Dyrven, begijntje te Hoogstraten. Jan Mathijs Meiren huurde het perceel toen van haar. Soldaten van het garnizoen te Breda kwamen in de hooitijd met schuiten en laadden het hooi, dat nog maar half droog was, op. Ook op andere plaatsen werd door soldaten hooi gestolen, RH134, fol. 51v.

REEP – 1667 – GP280, F40V

Den Reep, een hil.

REEP – 1715 – R736, F150

Een perceel beemden: den Reep, vier gemet, in Craijenest, oostwaerts sheeren stroom.

REEP – 1785 – RH111, 225V

Een perceel wey of hooyland in den Polder van Creynest: den Reep, oost 's heren stroom, vier gemet.

Lang en smal perceel.

REINTJESHILLEN – 1711 – R736, F111V

Een perceel beemden in Rijntiens Hillen, bij de Lange Buynderen, tegensover de Clijne Schanse van Ter heyden, westwaerts de Sluys Creecke, noortwaerts de Chaemse Hillen.

Hillen 'aangeslibde landen', hier bezit van Rein of een familie Reintjes.

REIJKENS DONK – 1634 – R723, 81

Beemden, suytwaerts aenden Verckensnest, noortwaerts aen erve: Reijnkensdonck.

Donk 'opduiking in moerassig gebied', hier van Reintje of een familie Reintjes. Vergelijk Jan Reyners, Rob Reynkens, 1427.⁵²

RIETHIL – 1568 – R714, F212V

Stuck beemden metten Ryethil buytendycx.

RIETHIL, GROTE – 1590 – R717, 4

Stuck beempden: den Grooten Riethil, metten aenwasch, vijf a zes bunder, omtrent den Nieuwen veer langs opte Marck.

Riethil komt ook voor als soortnaam voor een hil die met riet, *Phragmites communis*, begroeid is. Riet versnelde de opslibbing: het hield veel slik vast.

RIJVELD – 1758 – RH107, 25V

Reijvelt, helft van 5½ gemet.

RIJVELDJE – 1658 – R726, 81

Een bunder beemden: het Rijveldeken.

RIJVELDJE – 1728 – RH278, 17

Een perceel hooijland: het Rijveldeken, vijf gemet.

RIJVELDJE – 1733 – RH101, F6

Een perceel hooylant, twee bunder in Oijendoncq: het Rijveldeken.

RIJVELDJES – 1660 – R726, 141V

Een perceel hoijlants: de Rijveldekens, 56 roede.

RIJVELDJES – 1662 – R726, 200

Een perceel hoijlant: de Rijveldekens, driehonderd roede.

RIJVELDJES – 1695 – R550, 88V

de Ryveldekens.

Een veld dat 'reed' met zijn wederdeel. Dit gebeurde bij gemeenschappelijk gebruikte percelen: het ene jaar kreeg de ene eigenaar de ene helft, het andere jaar de andere. Vergelijk: De helft van twee bunder beempden in Halle inde Maeyen: dEssendonck, liggende gemeen en rijdende mette wederhelft toecomende Corn. Adr. Christiaen Dyrven. 1634, P124, F8; Helft van een bunder beempden int Grootbrouck, rydende met Claes Jan Claessen van Alfen mette wederhelft. 1634, P61, F136.

RIVIER – 1634 – R723, F101

Aende Marck oft Riviere aldaer.

RIVIER VAN BREDa – 1638 – R723, F187V

Den Cleundertschen Hil, noort de Reviere van Breda.

RIVIER VAN BREDa – 1678 – R729, F32

Den Clundertschen Hil, noortwaerts aende Reviere van Breda.

Alternatieve naam voor de Mark. Vergelijk de aanduiding: de Mark van Ginneken, voor de Mark ter hoogte van Ginneken.

ROGGEbLOK – 1504 – CB2, F7

Item Roggenblock is ghelegghen in Oeyendonck.

Rogge kan haast niet verbouwd zijn in het moerassige Ooyendonk (of zou de bodem hier net als in Holland zo ver ingeklonken zijn, dat er vroeger, eeuwen geleden, toen de grond veel hoger lag, wel graanbouw mogelijk was?). Moeten we niet eerder aan rugge 'langgerekte hoogte' denken?

ROOSKENSdONK – 1430 – AHB1, 10

Aen Ruskensdonc; Ruyskensdonc (idem, fol. 59f).

ROOSKENSdONK – 1440 – DEN60

Beemden aen Ruyskensdonck.

ROOSKENSdONK – 1472 – CB1, F2

Aen Ruskensdonc.

ROOSKENSdONK – 1505 – AHB2, 6

Aen Ruiskensdonc; aen Ruyskensdonc.

ROOSKENSdONK – 1609 – R719, F111V, 112

Twee gemet beemden in Rooskensdonck, noortwaerts aen 's heeren erve: Rooskensdonck.

ROOSKENSdONK – 1640 – RH274, 4

7/4 gemet beemden: Rooskensdoncq.

ROOSKENSdONK – 1648 – R534, 184

Ruskensdonck, 1 3/4 bunder.

ROOSKENSdONK – 1652 – R725, 75V

Een perceel beemden: Ruskensdonck, 1 3/4 bunder, 35 roede .

ROOSKENSdONK – 1667 – GP280, 31V

Rooskensdoncq.

ROOSKENSdONK – 1668 – R727, 181

Twee bunder weyden: Roskensdonck.

ROOSKENSdONK – 1681 – R729, 178

Een perceel weijlant: Roskensdonck, twee bunder.

ROOSKENSdONK – 1709 – R735, F99

Een perceel beemden: Rooskensdonck, een bunder.

ROOSKENS DONK – 1712 – R736, F163

Een perceel hooylant ofte beemden: Rooskensdonck, twee bunder inden Polder van Oyen-donck.

Als we uitgaan van de vormen met Roos 'riet' is Rooskensdonk 'hoogte in moerassig terrein, aan de voet begroeid met riet, *Phragmites communis*'. Maar de oudste vormen zijn Ruskens-donc en Ruyskensdonc. Dan mogelijk uit te gaan van rusch 'bies'.⁵³ Onder rus verstaat men diverse soorten van het geslacht *Juncus*, bijvoorbeeld pitrus en biezenkoppen. Mogelijk werden biezen ook met rus aangeduid zoals *Mattenbies*, *Scirpus lacustris*, en andere soorten van het geslacht *Scirpus*. Al deze planten groeien op moerassige plaatsen.

ROOSKENS DONKSEBERG – VM

Kadastraal perceel B 66.

ROVERS BEEMDEN – 1571 – R714, F67V

Willem, Roelant en Jacob de Roever hebben Mathys Willem Jans by maniere van beleeninge uitgegeven tRooversbeemden, by en aeneen gelegen in Spyck tegens over het Zonzeelsche Capelleken, groot naer de metinge eertijts gedaen vijf bunder, 285 roede. De koper is met de maten tevreden sonder eenige actie oft querel te behouden. Belening duurt zes jaar. Prijs 1400 gulden.

Zoals uit de vermelding blijkt zijn deze beemden genoemd naar de familie Rovers. De vorm van uitgifte is merkwaardig: men noemt het een belening, maar het is eerder een verhuring. Er is geen leenverhef. De prijs is hoog vergeleken met andere huurprijzen. Zie bijvoorbeeld De Spijk ter grootte van 6½ bunder die tegen 48 gulden per jaar verhuurd werd. Het perceel lag tegenover de verdwenen kapel van Zonzeel.

RUBBENBUNDER – 1569 – R474, F116V

Twee parcelen beemden, deen genaemt Rubben Buynder, in Oeyendonck.

Rubben, Robben is een familienaam. Vergelijk Robbe Heyn Robben, 1474, D, fol. 15v.

RUDONK – 1440 – DEN65

Een stuc beemds gelegen in die Rudonck.

Ru, ruw, rouw: ruig begroeid met struiken, pollen van grassen en zeggen etcetera.

RUIGE BLOK – 1794 – RH113, 128V

Een perceel schaarbosch, beplant met boomen, drie bunder, in Strijpen: den Ruijgenblok, zuid den Strypensen Weg (volleen van Breda).

Ruig begroeide blok. Zelfde als Rublok.

RUISKENS DONK – 1440 – ND1010, 126

Beemde in Ruyskensdonck.

Zie Rooskensdonk.

RUSKENS DONK – 1549 – R710, F203V

Stuck oft block beemden, noortwaerts aen zeker stuck beemden: Ruskensdonck.

RUSKENS DONK – 1570 – R715, F9V

Stuck beemden: Rueskensdonck.

Zie Rooskensdonk.

SCHEEPVAART – 1708 – R735, F20

Hillen ofte hoylants buytendycx in Slanghwijck, oostwaerts de reviere de Marck ofte Scheepvaert.

SCHEEPVAART – 1711 – R735, F72

De Reviere de Marcke ofte Scheepvaert.

Vaart waarlangs veel schepen naar en van Breda voeren. Identiek met de Mark.

SHEREN STROOM – 1785 – RH111, 225V

Wey of hooyland .. oost 's heren stroom.

Stroom, die toebehoorde aan de Heer van Breda (hoorde bij de regalia, oorspronkelijk van de koning afkomstig, zoals het recht over de wind, de woeste gronden etcetera). Bedoeld is de Mark.

SLABBERSBLOK – 1504 – CB2, F12V

Slabbaertsblock, die Wytman van der Beeck was, die Hylaerts op deen syde.

SLABBERSBLOK – VM

Kadastraal perceel A 239.

Blok in bezit van de familie Slabbaerts. In 1947 woonde er nog een naamdrager Slabbaerts, en diverse naamdragers Slabbers in Noord-Brabant.⁵⁴

SLABBERSLOOT – 1750 – GP287, 38

Slappensloott.

Te emenderen in Slabbaertssloot.

SLUIS – 1630 – R722, 210V

Beemden bij het Nieuwe Veir, noortwaerts aen erva: 's Heeren Sluys.

Sluis van de Heer van Breda. In 1591 wordt een contract gesloten over de huur van een aantal beemden in Ooyendonk. De huurder moest de 'stylen ende veken' onderhouden en ook alle schouw- en andere sloten, wegen en watering en de 'Nyeuwe en Oude sluysen', 1591, R492, fol. 60v.

SLUISBLOK – 1667 – GP280, 32V

Den Sluysblok, drie gemet.

SLUISBLOK – 1668 – R727, 181V

Vier bunder: den Sluysblok, noortwaerts den Merckt, suytwaerts den Oyendoncksen Berch.

SLUISBLOK – 1670 – R727, 297

Den Clundertse Hil, oost den Sluysblok.

SLUISBLOK – 1684 – R730, 73V

4½ gemet beemden in een blok van vier bunder: den Sluysblok, noortwaerts aende Marck.

SLUISBLOK – 1694 – RH196, 75

Het Steltvelt, den Sluysblok en de Drij Buijnderen, in Craeyenest.

SLUISBLOK – 1711 – R736, F70V

Een perceel beemden, 4 ½ gemet in eenen blok van vier bunder: den Sluysblok, noortwaerts de Reviere de Marcke.

SLUISBLOK – 1713 – R737, F34

Eenen beemt: de Sluysblok, met den Kadijk en den Riethil gelegen en daer aen behorende, drie bunder in Craeyenest, suijtwaerts den watersloot.

SLUISBLOK – 1741 – RH279, 96

Drie bunder hooyland: den Sluysblok in een blok van vier bunder, noort de Mark.

SLUISBLOK – 1747 – RH104, 66

Een perceel wey of hooyland in den Polder van Oyendonk: den Sluysblok, noord de Rivier de Marck.

SLUISBLOK – 1760 – RH107, 106

Een perceel hooyland: den Sluysblok, een bunder zuid en noort de Mark.

SLUISBLOK – 1783 – RH111, 88V

Een perceel wey off hooyland in den Polder van Ooyendonk: de Sluysblok, noord de Riviere de Marke.

SLUISBLOK – VM

Kadastraal perceel B 287.

SLUISBLOKSKE – 1628 – R526, 68

het Sluysblokken.

SLUISBLOKSKE – 1639 – R724, F12V

Een bunder beemden: het Sluysblokken, oostwaerts aende Spyckse Hille, westwaerts aen sheeren Spyck, noortwaerts aende Riviere ofte Stroom.

SLUISBLOKSKE – 1646 – R724, 247V

Stuck beemden: het Sluysbloxken, een bunder west: 's Heeren Spyck, noort den Marck.

Blok gelegen bij een sluis waarmee een schouwsloot in de Mark uitwaterde.

SLUISKREEK – 1711 – R736, F111V

In Rijntiens Hillen, westwaerts de Sluys Creecke.

Kreek 'zijtak van een rivier in alluviaal gebied'. Voorzien van een sluis.

SLUISPOLDER, HOGE – 1750 – GP287, 51

den Hoogen Sluijspolder.

Was dit een aparte polder? Dan wel een hele kleine.

SNELLENBLOK – 1472 – CB1, F2

Heyn Egghen in Snellenbloc.

SNELLENBLOK – 1504 – CB2, F7

Snellenbloc.

Blok van de familie Snellen. Vergelijk Snel Peter Snels, 1539, R763, fol. 225; Ide Claes Snellen, 1541, R446, fol. 4v.

SPIJK – 1529 – R706, F39V

Een half bunder Beemden: de Spyck.

SPIJK – 1537 – R708, 11

Zeven bunder beemden en riethils in Oeyendonck: de Spyck, buytensdycx, suytwaerts aenden Caadyc, noortwaerts aende Marck.

SPIJK – 1541 – R709, 19V

Stuck ryethils en beemds, een bunder: de Spyck, buytensdycx.

SPIJK – 1557 – R462, F108V

Adriaen en Henrick Ghoris Dyrven hueren van Heylwich van Achelen weduwe van Mr. Roelandt de Roever 6 ½ bunder beempden of hillen in verscheide parchelen aeneen gelegen in Oeyendonck buytensdycx: de Spyck, voor zeven jaar tegen 48 karolusgulden per jaar.

SPIJK – 1567 – R714, F99

Stuck beemden: de Spyck, een bunder aende Spyck.

SPIJK – 1621 – ND8414, F65V

Den hil tegenover de Sonzeelsche capelle: de Spyck, een bunder, 89 roede.

SPIJK – 1633 – R723, F73V

Beemden in Oeyendonck, noortwaerts aen Cornelia van Hoodonckx erve: t' Spyck.

SPIJK – 1663 – RH274, 63V

Stuck hoylants: de Spijck, twee bunder.

Spijk 'hoek land uitstekend in een waterloop'. Hier in de Mark.

SPIJKSEHIL – 1639 – R724, F5

Een stuck beemden: Spijkse Hille, drie bunder.

SPIJKSEHIL – 1669 – R727, 306

Twee bunder beemden: den Spycksen Hil, noortwaerts de Merck.

SPIJKSEHIL; – 1710 – R736, F50

Een perceel hillen ofte hoybeemden: den Spycksen Hil, twee bunder, inden Polder van Oijendonck.

SPIJKSEHIL – 1886 – NBOC26, 2539

Hooigras op de spijsche hil.

SPIJKSEHILLEN – 1612 – R719, 254

Aende Specksche Hille.

SPIJKSEHILLEN – 1616 – R720, 113V

De Spijksche Hillen.

SLIJKSEHILLEN – 1627 – RH179-23

Een buynder beemden: de Spijcxhillen.

SPIJKSEHILLEN – 1650 – R725, 25

Vier bunder beemden: de Spijcx Hillen.

SPIJKSEHILLEN – 1658 – R726, 112V

Een perceel hoylants: de Spycksche Hillen, twee bunder, noortwaerts de Marck.

SPIJKSEHILLEN – 1662 – R537, 240V

De Speecksche Hillen.

SPIJKSEHILLEN – 1667 – GP280, 33V

De Speckse Hillen, negen gemet.

SPIJKSEHILLEN – 1668 – R727, 181V

Twee bunder beemden: de Spycke Hille, noortwaerts de revier de Merckt.

SPIJKSEHILLEN – 1704 – R734, F52

Een perceel hoy ofte weylants: de Spyckse Hillen, twee bunder inden polder van Oeyendonck, noortwaerts de riviere de Marck ofte Scheepvaert.

SPIJKSEHILLEN – 1717 – RH96, 30V

Een perceel hooij oft weijlant, twee bunder: de Spijcx Hillen, noortwaerts de revier de Marcke.

Hillen 'aangeslibde gronden', hier gelegen bij het Spijk. In 1712 was het perceel de Spijkse Hillen in bezit van Adriaen Jan Goris Dyrven. Catalyn Goris Gorissen verklaart dat Dirven mag 'wegen ende stegen met wagens ende karren ten allen tyde, alsmede jagen ende stouwen met paerden ende beesten van augustus tot eynde van het jaerlycx saeijsone mits dat deselve beesten sullen moeten gemuykorf in gevalle den toemaet nog niet beslagen is en dat over een parcheel hoij- oft weijlandt van haer', RH137, fol. 3.

SPOORWEIKE – 1886 – NBOC26, 2539

Hooigras op het Spoorweike.

SPOORWEIKE – 1932 – DE BOER 29, NR.24

Hooigras in 't Spoorweike.

Genoemd naar de ligging aan de spoorlijn Breda-Rotterdam.

STELTVELD – 1694 – RH196, 75

Drye perceel beemden in Craeyenest: het Steltvelt, den Sluijsblock, de Drij Buijnderen, west de waetersloot, noort den Caedijck, negen bunder, honderd roede.

STELTVELD – VM

Kadastraal perceel B 286.

Perceel met een smalle, lange uitloper. Vorm aanduiding.

STEVENSVELD – 1647 – RH274, 7V

Vier gemet weijden daer (=Drieskensvelleken) neffens: Stevensvelt.

STEVENSVELD – 1667 – RH274, 82V

Stuck weij oft zaeijlants: Stevensvelt, twee gemet.

STRIJPEN, LANGE – 1617 – R720, 148

Beemden in de Lange Strijpen, suytwaerts aen een stuck beemden: de Gemeijn Strijpen.

Strijp, streep 'lang, smal perceel'.

STROOM – 1639 – R724, F13

Het Sluysblockke, noortwaerts aende Rivier oft Stroom.

Stroom voor river komt niet veel voor. De Weerij bij Kaarschot werd ook wel de Stroom genoemd.

TAKKENVELD – 1667 – GP280, 32

Tackenvelde, zes gemet.

TAKKENVELD – 1708 – R735, F52

Een perceel hoylants: Tackenvelt, vier gemet.

TAKKENVELD, ACHTERSTE – 1703 – R734, F45

Een perceel hoylants: het Achterste Tackenvelt, half bunder.

TAKKENVELD, ACHTERSTE – 1715 – R736, F136V

Een perceel hoylant: het Achterste Tackenvelt, half bunder.

Veld van de familie Tak, Takken, Taks. Vergelijk Lambrecht Thonys Lam Tax, 1474, D, fol. 18; Anthonis Tacx, 1530, R706, fol. 95v.

TEUNENVELD, NEEL PEER – 1658 – R726, 109V

Een perceel beemden: Neel Peer Theunisvelt, twee gemet.

TEUNENVELD, NEEL PEER – 1668 – R727, 171V

Kwart bunder in Oyendoncq: Neel Peer Teunenvelt.

TEUNENVELD, NEEL PEER – 1698 – R733, 6V

Een perceel beemden ofte hoijlant: Neel Peer Theunenvelt, vijf gemet.

TEUNENVELD, NEEL PEER – 1699 – R733, F61V

Een perceel beemden oft hoijlant: Neel Peer Theunenvelt, vijf gemet inden Polder van Oyendonck, in Spijck.

TEUNENVELD, NEEL PEER – 1728 – RH278, 20V

Vier gemet weyde in Rooskensdonk: Neel Peer Teunenvelt.

Veld van Cornelis Peter Teunen.

TREKPAD – 1704 – R734, F40

Een perceel hillen aen 't Spyck, noortwaerts den Treckpadt.

TREKPAD – 1713 – R737, F19V

Hooylant in Slanghwyck, noortwaerts den Treckpat, suytwaerts den Binnendyck.

Pad langs de Mark om schuiten voort te trekken.

TWEE WILGEN – 1647 – RH274, 7V

Riethillen in Wymeren aende Twee Willigen, metten dyck.

Met wilg kan hier de schietwilg bedoeld worden, een soort die wel twintig meter hoog kan worden, maar meestal geknot werd.

TWEDE BUNDER – 1727 – RH277, 159

Een bunder beemden: t Tweede Buynder (van Tongerlo).

Tweede bunder in een reeks van meerdere. Bunder = 1,29 hectare.

UDENDONK – 1440 – DEN65

Een stuc beemds: Udendonck, naast de Gemene werft.

Amandelwilg.

Donk 'opduiking in moerassig terrein'. Uden < ode 'verlaten'? Vergelijk Odem 'öde Heim', verlaten heem⁵⁵ en Udenhout ⁵⁶ (veertiende eeuw Odenhout). Men zou ook aan een persoonsnaam Odo kunen denken. Een persoonsnaam gecombineerd met een donk komt haast niet voor,⁵⁷ evenmin als een persoonsnaam gecombineerd met hout.

Kadastraal perceel B 171.

ULECOTENSEHIL – 1632 – R723, F44V

Stuck beemden: den Uylencootschen Hil, mette helft vanden buytenhil oft aenwas daertoe behorende, acht gemet.

ULECOTENSEHIL – 1667 – GP280, 35V

Den Uylencootschen Hil, zeven gemet.

ULECOTENSEHIL – 1707 – R734, F176V

Tien gemet hille: den Ulecoten Hil, in drie parchelen inden Polder van Ooyendonck.

ULECOTENSEHIL – 1744 – RH279, 179

Een perceel hooy en weylant: den Uylenkootsen Hil, noord de Merk.

ULECOTENSEHIL – 1794 – RH113,, 92V

Tien gemet hille in den Polder van Oyendonck: den Uilencootsen Hille, noord de rivier de Mark.

Hil van de familie van Ulecoten? Of gebruikt door een boerencollectief uit Ulecoten?

VAART – 1674 – R728, F116

Hoylants noortwaerts de Marck oft Vaert aldaer.

VAART – 1678 – R729, F45

Aende Marck ofte Vaert aldaer.

VARKENSNEST – 1634 – R723, 81

Beemden in Oyendonck, suytwaerts aen een stuck beemden: den Verckensnest.

VARKENSNEST – 1667 – GP280, 32

Den Verckensnest, tien gemet.

VARKENSNEST – 1699 – P126, F11V

Den Verckensnest.

VARKENSNEST – 1734 – RH101, F72

Een perceel hooiland: den Verckensnest, een gemet, noortwaerts den watersloot.

VARKENSNEST – 1753 – RH101, F72

Een perceel hooylant: den Verckensnest, een gemet, noortwaerts den watersloot.

Plaats waar een wild varken een nest bezat. Vergelijk Everdonk en Hokkenberg. In de eerste eeuwen van onze jaartelling bewoonde het wilde zwijn grote delen van Nederland. Door de toenemende ontbossing en het in cultuur brengen van gronden, verminderde het areaal aanzienlijk. Het zwijn werd eeuwenlang zwaar vervolgd omdat het dier aanzienlijke schade aan veldgewassen toe kan brengen. In de zeventiende en achttiende eeuw was het zwijn bijna

in geheel Nederland uitgeroeid. Zelfs op de Veluwe was het dier vrijwel verdwenen. Vanaf begin twintigste eeuw is het dier hier echter weer uitgezet. Direct na de oorlog kwamen er in de grensgebieden nogal eens wilde zwijnen voor. Het wilde zwijn leeft in velerlei landschappen: de hoogste dichtheden bereikt het dier in in vlakke, waterrijke gebieden met loofbossen en landbouwgronden.⁵⁸ In het beemdengebied in het noorden van Princenhage voelden de wilde zwijnen zich zeer goed thuis: er was volop water, hier en daar een bosje etcetera.

VEERHIL – 1665 – RH274, 77

Stuck hoij oft weijlants: den Veirhill, 7/4 bunder in Oyendoncq tegensover de Cleijne Schans onder Terheyden.

Hil bij het veer.

VEERTIEN BUNDER – 1440 – DEN60

beemd neffens die XIII Buynder.

VEERTIEN BUNDER – 1440 – DEN59

Eenen beemdt .. dat men heet die XIII Buynder.... Metten anderen eynde aen die XIII Buynder.

VEERTIEN BUNDER – 1499 – R415, F92

De Santschellen in Oyendonck in de Vierthien Buynder.

VEERTIEN BUNDER – 1634 – P124, F77

De Santschelle, neve de 14 Buynders aldaer.

Groot ontginningsblok van ruim een hoeve: veertien bunder.

VELD VAN ZUNDERT – 1614 – CH1645, 28

Velt van Sundert.

VELD VAN ZUNDERT – 1667 – R727, 155V

Hojlants, noortwaerts het Velt van Sundert.

VELD, ACHTERSTE – 1703 – R734, F31V

Een perceel hoylant: het Achterste Velt inden Polder van Oijendonck aen tNieuwveer.

VELD, ACHTERSTE – 1766 – RH108, 23

Een perceel hooyland: het Agterste Velt.

VELD, LAAG – 1675 – R728, F138V

het Leevelt, een bunder.

VELD, LAAG – 1699 – P126, F7V

3 ½ bunder beemden ofte weyden uyt 6 ½ bunder in den Polder van Oijendonck: dLeeghvelt, west den Langenblock.

VELD, LANG – 1545 – RH120, 58

Een bunder beemden: het Lanck velt.

Het Veld van Zundert kan een gemeenschappelijk gebruikt beemdengebied zijn van boeren uit Zundert.

Veld 'woeste grond', na ontwatering en ontginning ook de naam van het in cultuur gebrachte land.

In 1614 verkocht Anthonis Janssen van Ginneken aan Barbara Jan sGrauwen 4/5 van een stuck weyden: het Velt van Sundert, int geheel anderhalf bunder in Kesteren onder de Hove van Burgst, oostwaerts de waetersloot, noortwaerts de Hoeve van Muysenberch, belast met vijf stuivers sjaers aen Burghst, CH1645, fol. 28.

VEERDONKSESTRAAT – 1440 – DEN60

Aen die Veldoncxæ straet.

VEERDONKSESTRAAT – 1530 – R730, F75V

In de Huijskens suuytwaerts aende Verdoncx strate.

Straat naar het gebied Veerdonk. De vorm Veldoncxæ straet uit 1440 zullen we moeten lezen als Verdoncxæ straet.

VIER BUNDER – 1526 – R705, F93V

Beemden in Oeyendonc, noortwaerts aen derve: de Vyer Buynder.

VIER BUNDER – 1555 – R712, 77V

Stuck beemden in de Vyer Buynder

VIER BUNDER – 1634 – R723, 90V

Een block van acht gemet: de Vyer Buynder, t'eynden het Dampswechsken.

VIER BUNDERS – 1699 – P126, F28V

De vier buynders.

Gebied ter grootte van vier bunder ofwel 4 X 1,29 hectar e= 5,2 hectare.

VIER GEMETEN – 1681 – R729, 178

Een perceel hoijvelts: de Vier Gemeten, vier gemet, suytwaerts den watersloot.

VIER GEMETEN – 1727 – RH277, 159

4½ gemet beemden: de Vier Gemeten (van Tongerlo).

VIER GEMETEN – 1805 – CVB1112

Vier Gemeten.

VIER GEMETEN – 1847 – N 5, 151

Een perceel in Ooyendonk: de vier gemeten.

In 1681 wordt de oppervlakte precies vier gemet genoemd, in 1727 was het iets groter: 4½ gemet.

VIERKANT VELD – 1545 – RH120, 58

Een bunder beemden: het Vycant Velt.

VIERKANT VELD – 1548 – R710, F165

Stuck beemden: tVycant Velt, een bunder in Oeyendonck, suytwaerts aen dLangvelt.

VIERKANT VELD – 1575 – R715, F174

Stuck beemden: het Vycant velt, een bunder.

Vierkant komt als perceelsvorm niet veel voor.

VIJF BUNDER – 1657 – RH132, F83

Sr. Godefroy van den Broeck en Sr.Joan van Velthoven, eygenaers van een stuck hoylants in twee parchelen in Oyendoncq, groot ontrent vijf buynder, synde oyck genaemt de Vijff Buynder.

De weg naar dit perceel ging altijd over een stuk land toebehorend aan den Armen.

VIJFDALFBUNDER – 1440 – DEN59

Stuc beemds: die Vyfftalff Buynder.

VIJFDALF BUNDER – 1474 – D, F20

Een stuck beemds, heit de Vyftalfbunder.

Perceel ter grootte van 4½ bunder (derdalff = 2½; vierdalf = 3½ enzovoorts).

VOGELIK – 1533 – R438, 61V

Twee bunder beemden: de Voghelyc.

Te lezen als voghelrye?

VOGELRIE – 1699 – P126, F301

Neven de Vogelrye.

Bij de eendenkooi hoorde ook een vogelrie. Vogelrie: '1. Vogelvangst 2. terrein geschikt voor de vogelvangst 3. het recht om vogelvangst uit te oefenen'.⁵⁹ Er werden tamme ganzen gehouden. Daarom werd er ook wel gesproken van Ganzenvlucht. Enkele getuigen verklaarden dat op 20 juli 1659 Jan Domis Nuijten en Jan Marynis Anthonis Adriaenssen door het hooi van de velden van de Polder van Wijmeren naar de Eeyndekoij liepen: ze schoten verscheidene keren op de ganzen. Een kleine week later was Nuijten daar weer aan het schieten 'in het hoyvelt van Jan de Bruijn, dry velders wegh of daer ontrent vanden eijndekoij' (RH 134, fol. 119, 119v).

VOLVELDJE – 1791 – RH282, 228

Een perceel weyde: het Vol Veldeken, half bunder.

Vollen van lakens gebeurde niet in een polder.

WATERLOOP – 1670 – R727, 284V

Beemden, noortwaerts den Waterloop aldaer.

WEIBUNDER – 1656 – RH274, 15

Stuck weijde: het Weijbuijnder.

WEIBUNDER – 1658 – R726, 109

Een perceel beemden: het Weybuynder, een bunder.

WEIBUNDER – 1667 – GP280, 31V

Het Weijbuijnder, drie gemet.

WEIBUNDER – 1667 – RH274, 83V

Een gemet weijden: tWeijbuijnder.

Beemden werden niet beweide omdat ze te moerassig waren: het zware melkvee zakte er in weg. Soms was de bodem zelfs in de droge hooitijd nog zo zacht dat er geen wagens in de beemd konden komen om het hooi te verzamelen. Op kaarten wordt vaak aangegeven of de grond van percelen 'hert' of zacht was. Dit was bij beemden dus belangrijk voor het hooien. Na ontwatering kon een beemd wel harder worden. Dan kon die beemd ook als weiland gebruikt worden. Hier een bunder grond dat als weiland gebruikt werd.

WEIDE, HOGE – 1845 – N 3, 17

Een perceel hooiland: het Hoogweidje, een bunder, 29 roeden (B 120).

WERFBLOK – 1667 – GP280, 40

Den Werffblock, acht gemet.

Blok begroeid met waterwilg, werf.

WERFT – 1440 – DEN59

beemdt inde Werfft; in de Werft.

WERFT – 1440 – DEN60

beemd in die Werft.

WERFT – 1474 – D, F22

Den Werft.

WERFT – 1503 – R416, F82

De Werft.

WERFT – 1509 – R418, F79

Beemden inden Werft in Oeyendonck, metten anderen eynde aenden gemeynen Werft.

WERFT – 1512 – R420, F98

Beemden inde Werft in Oeyendonck.

WERFT – 1605 – R718, F303V

Beemden inde Werft, suijtwaerts aen des Abts van Tongerlo erve.

WERFT – 1650 – R725, F17V

In Werft.

WERFT – 1696 – R732, 99V

In de Werfften ofte Oyendonck.

WERFT – 1734 – RH101, F50V

Vier bunder hooiland en hille aan de Werft, volleen onder Breda.

WERFT – 1754 – RH106, 150V

Een perceel hooyland: den Werfft inden Polder van Oyendonk, 4½ gemet, noort de rivier de Marke (smal leen).

WERFT – 1776 – RH282, 4

Inden Polder van Oyendonk off Werff.

WERFT – 1790 – RH112, 220

Hooijland in Wurff tenne het Wurffweegske.

WERFT – 1790 – RH112, 219V

Een perceel hooyland: den Wurff, inden Polder van Ooyendonk, 4½ gemet, west en noord den waterloop.

WERFT – 1793 – RH283, 38

Weyde in Wurft.

WERFT – 1835 – N1271, 93

Hooiland in wierft.

WERFT, GEMENE – 1667 – GP280, 38

Den gemeenen Werft, vijftien gemet.

Werft, wurft 'plaats waar werf = waterwilg groeit'. Werf is een wilgensoort die veel voorkomt op moerassige plaatsen. De struik, *Salix caprea*, wordt niet hoog, een meter of vijf. De takken waren wel bruikbaar voor vlechtwerk. Hoeufft schrijft: 'Wulft noemt men hier eene soort van laag willigen hout, aan het water of op waterachtige plaatsen wassende, twelk de bezembinders gebruiken'.⁶⁰

WERFTBLOK – 1763 – RH281, 103V

Vier Gemet hooyland: den Werftblok, oost den Dyk.

WERFTSEWEG – 1603 – R718, 225

Den Werftschen wech.

Weg naar het gebied de Werft.

WERFTWEGGETJE – 1790 – RH112, 220

Hooijland in Wurff, tenne het Wurff weegske.

Waterwilg, werf.

WERFVELD – 1639 – R724, F7V

Stuck beemden: het Werffvelt, in Craeyenest, tegens de molen van Terheyden over.

WERFVELD – 1667 – R727, 151

bij 't Werffvelt.

WERFVELD – 1715 – R736, F137

Een perceel hoylants: het Werffvelt, acht gemet, inden Polder van Kraijennest, oostwaerts den haeghschen kaedijck.

WERFVELD – 1722 – RH97, 61V

Een perceel hooijlant in Creynest: het Werffvelt, acht gemet, oostwaerts den Haagsen Kadyck.

Veld waar waterwilg groeide.

WILGSKENS – 1567 – R714, F82V

Beemden in Oeyendonck aende Willichskens.

De meeste wilgen hadden een (streek)naam, bijvoorbeeld, kaar (= amandelwilg, *Salix amygdalina*), grint (=bindwilg, *Salix viminalis*), werf (=waterwilg, *Salix caprea*). Hier een soort die wilg genoemd werd. Mogelijk de schietwilg, *Salix alba*.

WOLFSBERG – 1529 – R706, F20V

Twee bunder lants + 2 ½ bunder weyden: de Wolfsberch, in Oeyendonc.

Berg waar een wolf gevangen werd? Wolf kan ook een nevenvorm zijn bij worf 'waterwilg'. Nog andere betekenissen van wolf zijn: draaikolk en wollegras; verder kan het woord duiden op een plaats waar boosdoeners verblijven en tenslotte kan wolf een persoonsnaam zijn.⁶¹ Het oudste wolftoponiem in de Baronie komt voor te Gilze, 1349: de Wolfbergen. Zie over de wolfvangsten Buiks.⁶² De schutter /vanger van een wolf kreeg een premie van het gemeentebestuur en mocht met de wolf, of met kop, staart en poten naar naburige dorpen om daar eveneens een premie op te strijken 'dewijl tot uytroeying van dusdanige verslindende dieren tot aanmoediging van de liefhebbers altoos heeft gestaen een premie'. Die premies werden ook uitgekeerd aan lieden die de staart van een wolf die in ver verwijderde dorpen was verschalkt lieten zien.

ZANDGRAVE – 1634 – P124, F94V

Een bunder beempden inde Santschelle: de Santgrage.

ZANDGRAVE – 1634 – P124, F94V

Een bunder beempden inde Santschelle: de Santgrage, den Prelaet van Tongerlo oost.

ZANDGRAVE – 1699 – P127, F427

Een bunder beemden inde Sandtschellen: de Sandtgrage, den prelaet van Tongerlo oost.

Plaats waar zand uit de ondergrond werd gegraven, bijvoorbeeld om moerputten te vullen.
Grave moet overgegaan zijn in grage.

ZANDPAAI – 1667 – GP280, 42

De Santpaeij, 3½ gemet.

Perceel waarover een zandpad liep?

ZANDSCHEI – 1637 – R723, F172

Een stuck beemden, een bunder: de Santschaey.

ZANDSCHEI – 1700 – R733, F100

Een perceel hooylants: de Santschey, vier gemet, oostwaerts 't Clooster van Tongerlo erve.

Corrupt voor Zandschel? Of Zandgrage?

ZANDSCHEL – 1517 – R424, 131V

Een halff bunder beemden: de Santscheldt.

ZANDSCHEL – 1527 – R705, F131

Een bunder, 55 roede: de Santschelle.

ZANDSCHEL – 1538 – R708, 56

Stuck beemden: de Sandtschelle, een bunder, 55 roede.

ZANDSCHEL – 1550 – R711, 12V

De Ettinge, noortwaerts aen een stuck beemden: de Santschel.

ZANDSCHEL – 1567 – R714, F175

Beemdt: de Zandtschel, een bunder, 61 roede.

ZANDSCHEL – 1580 – R716, 98V

Beemden, groot een bunder, 62 roede: de Santschelle.

ZANDSCHEL – 1628 – R722, 169

Stuck beemden: de Santschael, vier gemet.

ZANDSCHEL – 1634 – P124, F77

Een bunder landts: de Santschelle, neve de Veertien Buynders aldaer.

ZANDSCHEL – 1728 – RH278, 8V

Een perceel hooy oft weylant, vier gemet, de Santschaij, oostwaerts den Abt van Tongerlo.

ZANDSCHEL – 1772 – H500, 2V

De Santschelle, een bunder.

ZANDSCHELLEN – 1499 – R415, F92

Een bunder beemden: de Santschellen in Oyendonck, neve de Vierthien Buynder.

ZANDSCHELLEN – 1525 – R705, F32

Stuck beemden in Oeyendonck: de Santschelle, een bunder, 55 roede.

ZANDSCHELLEN – 1699 – P127, F427

Een bunder beemden inde Sandtschellen: de Sandtgrage, den prelaet vanTongerloo oost.

Een zandschel is een zandige hoogte temidden van veen. Schel kan een nevenvorm zijn bij Scholle 'klomp of kluit aarde'.⁶³ Onder Teteringen ligt ook een Zandschel, op Oosteind onder Oosterhout liggen de Schellingen.

In 1592 wordt een ordonnantie over de schouw van de Weerij en de Bieloop opgesteld. Er wordt gesproken van het 'werpen van santschellen' in de Weerij of Bieloop door het water. Ook bepaalt men: 'de santschellen sal men schieten int diep van de wyelen', GP1760. Een zandschel zal men hier dus als een opgespoelde hoogte in een beek moeten zien. In 1724 moest Cornelis Jan Leyten op twee plaatsen santschellen uit de Weerij verwijderen, GP1760b.

Op 3 oktober 1727 werd de schouw van de Bieloop begaan. Advocaat Riethoven werd als eigenaar van de aangezende gronden geordonneerd de santschellen aan de Brande-brugh uit te doen. GP1760b. De Bieloop werd gewoonlijk twee maal per jaar geschouwd.

ZANDSCHRAAG – 1605 – R718, 294V

Stuck beemden: de Santschraeij, vier gemet.

ZANDSCHRAAG – 1671 – R728, 12V

Beemden in Oyendonck, westwaerts de Santschaey aldaer.

Gevormd uit Zandgrave.

ZANDVELD – 1667 – RH274, 83V

Stuck weijden oft zaeylant: het Santvelt, anderhalf gemet.

ZEVEN BUNDER – 1440 – DEN59

Drie bunder beemde, liggende in een Block, dat men heet die VII Buynder.

ZEVEN GEMETEN – 1805 – CVB1112

Zeven gemeten.

ZEVEN GEMET – 1904 – BREDANAAR23, NR.135

Vier kavels gemest land in Hooijendonk: de Zeven Gemeet.

Het gemeste land was een aanbeveling om het hooiland te pachten: het zou dan een goede opbrengst geven. Niet alle hooilanden werden bemest. Men vertrouwde ook wel, vooral vroeger, op het bemestend vermogen van het slib dat bij de overstromingen in het winterseizoen op de beemden werd gebracht.

Een gemet = 1/3 oude bunder (van 1,29 hectare).

ZWALUWWEIDE – 1525 – R705, F5V

Sess bunder erffs, onder lant en weyde: de Swaluweyde.

Genoemd naar de bekende vogel? Of naar een familie (Van de) Swaluwe. Nog anders: een vormaanduiding voor een perceel met twee lange uitstekende punten, zoals de staart van een zwaluw?

NOTEN

- 1 Blankaart, pp. 332, 333, 334.
- 2 Blankaart, Stephaan:
Den Nederlandschen Herbarius
(1698) (herdruk 1980),
Brussel, p.332, 333.
- 3 Heukels, p. 128, 129, 130.
- 4 Schuermans, geciteerd
in Goossenaerts, p.104.
- 5 GAB, Afd.III-21, nr.353.
- 6 Devos, M.: Bunder voor
'woest of onvruchtbaar land',
Naamkunde 16 (1984), p.93.
- 7 Buiks (1994), p.342.
- 8 Verdam, p.128.
- 9 Moerman, p.146.
- 10 Buiks (1997), p.54, 55.
- 11 Blankaart, p.46, 47.
- 12 Buiks (1997), p.121.
- 13 Lindemans, P.: De geschie-
denis van de landbouw in
België, Antwerpen (1952),
p.388.
- 14 Van der Sijs, p.938.
- 15 Buiks (1994), p.385.
- 16 GAB, Afd.II-21, nr.454,
folio f v.
- 17 Van der Sijs, p.949.
- 18 Buitenhuis, p.233.
- 19 Schönfeld, (1950), p.152.
- 20 Gysseling, p.929.
- 21 Leenders, Karel: Hillen
langs de Mark, Hage 3,
nr.1 (1973), p.51-53.
- 22 Schönfeld, p.37.
- 23 Buitenhuis, p.272.
- 24 Gysseling, I, p.503.
- 25 Iven, Willem en Teo van
Gerwen: Lind, dè is de sgonste
plats, Leende (1974), p.55.
- 26 Van der Sijs, p.127.
- 27 Buitenhuis, p.323.
- 28 Hoeufft, J.H.: Taalkun-
dige bijdragen tot de naams-
uitgangen van eenige, meest
Nederlandsche, plaatsen,
Breda (1816), p.57.
- 29 Van der Sijs, p. 992.
- 30 Gysseling, M.: Enkele
Belgische leenwoorden in
de toponymie, Naamkunde 7
(1975), p.5 e.v.
- 31 Helsen en Helsen, p.36.
- 32 De Bont, p.81.
- 33 Roelandts geciteerd in
Helsen en Helsen, p.36.
- 34 De Vries, p.379.
- 35 Verdam, p.647.
- 36 Buiks (1997), p.123.
- 37 Schönfeld, p.85.
- 38 Gysseling, p.664.
- 39 Buiks (1997), p.31.
- 40 Verdam, p.353.
- 41 Leenders (1989), p.42, 43.
- 42 Gysseling, I, p. 701.
- 43 Van der Sijs, p.1016.
- 44 Leenders (1989), p. 39.
- 45 Ritzema-Bos, J.: Landbouw-
dierkunde, Nuttige en schade-
lijke dieren van nederland,
Groningen (1882), II, p.228.
- 46 Buitenhuis, p.424.
- 47 Molemans en Meertens,
p.280; Schönfeld (1950), p.46.
- 48 Beijers en Van Bussel, p.74.
- 49 De Vries, p.126.
- 50 Buitenhuis, p.440.
- 51 Verdam, p.483.
- 52 GAB, Afd.III-21, nr.354,
f n en f k.
- 53 Verdam, p.503.
- 54 Buitenhuis, p.531.
- 55 Gysseling, p.955.
- 56 Smulders, F.W.: Toponymie
van Udenhout, De Kleine
Meerij 16 (1963), p.79.
- 57 Vergelijk de donknamen
in Buiks (1997), p.9, 10, 11.
- 58 Litjens, B.E.J.: Wild zwijn,
in: S.Broekhuizen e.a.:Atlas
van de Nederlandse zoogdieren,
Utrecht (1992), p.195-199.
- 59 Verdam, p.726.
- 60 Hoeufft, p.693.
- 61 Helsen en Helsen, p.95;
L.Hermans:Toponymie van
Hoogstraten, Jaarboek Hoogs-
tratens Oudheidkundige
Kring (1967), s.v.
- 62 Buiks, Chr.:Wolven in
de Baronie, Mededelingenblad
van de heemkundekring
'De Heerlijkheid Oosterhout'
20 (1996), nr.1., p.2526-2531.
- 63 Verdam, p.523.

COLOFON

Titel: Veldnamen in de voormalige gemeente Princenhage

Erfgoedrapport Breda 60

Auteur: Chr. Buiks

Kaarten: H. de Kievith

Objectfoto's: A. Schut

Eindredactie: G. Otten, H. de Kievith

Ontwerp en lay-out: Studio Maaike Klijn

De auteur heeft zijn best gedaan de rechthebbenden op de illustraties te achterhalen. Degenen die menen rechten te hebben kunnen zich met hem in verbinding stellen.

ISSN: 2210-9552

© Gemeente Breda, 2018

Ruimtelijk Economisch Domein

Team Erfgoed

Postbus 90156

4800 RH Breda